

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
PİYANO DERSİ MOTİVASYONLARININ PİYANO DERSİ BAŞARISI
İLE OLAN İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa DURGUN

TRABZON
Haziran, 2018

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
PİYANO DERSİ MOTİVASYONLARININ PİYANO DERSİ BAŞARISI
İLE OLAN İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Mustafa DURGUN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

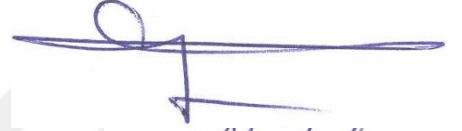
Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Cahit AKSU

TRABZON
Haziran, 2018

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

**Bu çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 21 / 06 / 2018**

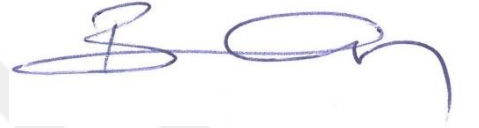
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Cahit AKSU

Üye : Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU

Üye : Doç. Dr. Barış DEMİRCİ

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Nevzat YİĞİT
Enstitü Müdür V.**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdđi yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadđımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandđımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptđımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandđını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Mustafa DURGUN

21 / 06 / 2018

ÖNSÖZ

Çalgı eğitimi, mesleki müzik eğitiminde önemli bir çalışma alanıdır. Müziği performans boyutu ile düşündüğümüzde, insan sesi yanında çalgı performansı da müziğin ve müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Mesleki müzik eğitimi alan bir öğrencinin motivasyon düzeyi onun çalgı performansı üzerinde bire bir etkilidir. Araştırmalar motivasyon ile başarı arasındaki doğru orantıyı ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmada mesleki müzik eğitim kurumu olarak değerlendirdiğimiz güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin piyano dersi motivasyonlarının, onların piyano dersi başarıları üzerindeki etkilerine odaklanılmıştır.

Çalışmamda danışmanlığımı yapan hocam sayın Prof. Dr. Cahit AKSU'ya, geliştirdiği piyano dersi motivasyon ölçeğini uyguladığımız sayın Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca bu çalışmanın verilerini toplamamıza olanak sağlayan örneklemdaki güzel sanatlar liselerinde çalışmamıza izin veren başta milli eğitim bakanlığımız, ilgili okulların idareci, öğretmen ve öğrencilerine de çok teşekkür ediyorum.

Haziran, 2018
Mustafa DURGUN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	X
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	2
1. 2. Varsayımlar.....	2
1. 3. Sınırlıklar.....	2
1. 4. Araştırmanın Önemi.....	3
1. 5. Tanımlar.....	3
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	4
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi.....	4
2. 2. Ortaöğretim Kurumları-Liseler.....	4
2. 3. Güzel Sanatlar Liseleri.....	4
2. 4. Piyano Eğitimi.....	6
2. 5. Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitimi.....	10
2. 6. Motivasyon.....	12
2. 6. 1. Motivasyon Süreci.....	12
2. 6. 2. Motivasyonla İlgili Kavramlar.....	13
2. 6. 3. Motivasyonla İlgili Kuramlar.....	14
2. 6. 3. 1. Kapsam Kuramları.....	14
2. 6. 3. 1. 1. Klasik GÜdüleme Kuramı.....	14
2. 6. 3. 1. 2. Maslow'un İhtiyaçlar Kuramı.....	15
2. 6. 3. 1. 3. Herzberg'in ikili Etmen Kuramı.....	15
2. 6. 3. 1. 4. McClelland'ın Başarıya GÜdülenme Kuramı.....	16
2. 6. 3. 1. 5. Alderfer'in ERG Kuramı.....	16
2. 6. 3. 2. Süreç Kuramları.....	16

2. 6. 3. 2. 1. Victor Vroom'un Beklenti Kuramı.....	16
2. 6. 3. 2. 2. Porter Lawler'ın Çok Değişkenli GÜdülenme Kuramı	17
2. 6. 3. 2. 3. Locke'un Amaç Kuramı	17
2. 7. Müzik Eğitiminde Motivasyon	17
2. 7. 1. Piyano Eğitiminde Motivasyon	18
2. 7. 2. Müzik Eğitiminde Motivasyon Ölçekleri	20
2. 8. Müzik Eğitiminde Kullanılan Motivasyon Ölçekleri Örnekleri	22
2. 9. Müzik Eğitimindeki Motivasyon Çalışmaları ve Elde Edilen Sonuçlar.....	24
3. YÖNTEM	29
3. 1. Araştırma Modeli	29
3. 2. Çalışma Grubu	29
3. 3. Verilerin Toplanması.....	30
3. 4. Verilerin Analizi.....	31
4. BULGULAR.....	32
4. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	32
4. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	34
4. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	43
4. 4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	45
4. 5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	46
5. TARTIŞMA.....	48
5. 1. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi İçin Yansıttıkları 'Motivasyon Düzeyleri' ne İlişkin Tartışma.....	48
5. 2. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin 'Motivasyon Ölçeği Maddelerinin Her Birine Dönük Motivasyon Düzeyleri'ne İlişkin Tartışma	48
5. 3. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyon Düzeylerinin 'Piyano Dersi Başarı Puanı' ile İlişkisi'ne Dönük Tartışma	49
5. 4. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının 'Sınıf Düzeyine' Göre Piyano Dersi Başarıları ile Olan İlişkisine Dönük Tartışma.....	50
5. 5. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının 'Cinsiyete' Göre Piyano Dersi Başarıları ile Olan İlişkisine Dönük Tartışma.....	50
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	52
6. 1. Sonuçlar.....	52

6. 2. Öneriler	52
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	52
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	53
7. KAYNAKLAR	54
8. EKLER	61
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	65

ÖZET

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının Piyano Dersi Başarısı ile Olan İlişkisinin İncelenmesi

Bu araştırma; Doğu Karadeniz Bölgesindeki 5 Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, lise müzik öğretim programların çalgı eğitimi boyutunda önemli bir yeri ve iş yükü olan 'Piyano Eğitimi'ndeki 'Motivasyon' düzeylerini tespit edip, söz konusu motivasyon düzeylerinin; 'Piyano Dersi Başarısı' ile olan ilişkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Doğu Karadeniz Bölgesindeki 4 adet (Trabzon, Rize, Giresun, Ordu) Güzel Sanatlar Lisesi Müzik bölümlerinde öğrenim gören ve piyano dersi alan yaklaşık 305 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışmada öğrencilerin motivasyon düzeyleri ile motivasyonu etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri, Kurtuldu (2012) tarafından geliştirilmiş ölçek aracılığı toplanmıştır.

Çalışma sonucuna göre; güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin piyano dersine karşı motivasyon puanları 100'lük sisteme göre 75,4 ortalamasında yani öğrencilerin yüksek motivasyon düzeyinde oldukları görülmüştür. Bu puanlara sınıflar düzeyinde bakıldığında ise, GSL 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin, piyano dersine karşı motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemekle birlikte, ortalama motivasyon puanları açısından en yüksek motivasyon puanları 9. sınıflardadır.

Öğrencilerin motivasyonlarının oluşmasında genel olarak, piyano öğretmenin öğrenci hakkındaki düşünceleri, piyano dersindeki başarıları sonucu takdir edilmek gibi dış unsurlara ek olarak, piyano dersinde başarılı olmaya dönük olumlu inanç ve öğrendikçe gelişiyor olmaktan duyulan mutluluk gibi psikolojik unsurların etkin olduğu görülmüştür.

Test sonucuna göre piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan öğrencilerin sınav puanlarının da yüksek olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerinin motivasyon puanlarının, piyano dersi başarı puanları ile olan ilişki katsayısı, tüm sınıf düzeylerinde pozitif yönde tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerinin, onların piyano dersi motivasyon düzeyleri ile piyano dersi başarıları arasındaki ilişkide, önemli bir etkisi olmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Liseleri, Piyano eğitimi, Motivasyon.

ABSTRACT

Examination of the Relationship between the Piano Lesson Motivation and Piano Lesson Success of the Fine Arts High School Music Department Students

This research is aimed to determine the level of 'motivation' in the 'Piano Education' which is an important place in the instrument education dimension of the high school music education programs and the workload of the students who are studying at the Music Department of 5 Fine Arts High School (FAHS) in the Eastern Black Sea Region and to reveal the relationship between motivation levels and 'Piano Lesson Success' and the relationship with The sample of the research is about 305 students studying at the Music Department of 4 (Trabzon, Rize, Giresun, Ordu) Fine Arts High Schools and taking piano lessons in Eastern Black Sea Region.

The motivation levels and the students' opinions about the factors affecting motivation were collected by using the scale developed by Kurtuldu (2012).

According to the study result; it was seen that the motivational scores of the students of fine arts to the piano lesson were 75.4 average according to the system of 100, that is, the students were at a high level of motivation. When these scores are examined at the level of the class, there is no significant difference between the levels of motivation for piano lessons of FAHS 9, 10, 11 and 12 students, but the highest motivation scores are in the 9th grade in terms of average motivation scores.

It is seen that psychological factors such as the piano teacher 's positive attitudes towards students, the piano lessons' success in piano lessons, the positive belief in success in piano lessons, and the happiness of learning as they learn to be effective in the formation of motivation of students.

According to the results of the test, there is a moderate positive correlation between the piano lesson success scores and motivation scores. In other words, it is observed that the test scores of the students with higher motivation score are higher.

It has been determined that the coefficient of correlation of the motivation scores of the students with the success scores of the piano lessons is positive in all class levels. The gender of the students does not have a significant influence on their piano lessons motivation levels and piano lesson successes.

Keywords: Fine Arts High School, Piano Education, Motivation.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Çalışma Grubu Cinsiyet Dağılımı	29
2.	Çalışma Grubunun Bulunduğu Güzel Sanatlar Liseleri.....	30
3.	Çalışma Grubunun Bulunduğu Güzel Sanatlar Liselerindeki Sınıf Düzeyleri.....	30
4.	Motivasyon Düzeyi Belirleme Skalası.....	32
5.	Her Bir Sınıf İçin Motivasyon Düzeyine İlişkin Frekans ve Yüzdellikler ile Motivasyon Puanları İçin Betimsel İstatistikler	33
6.	Her Bir Sınıf İçin Piyano Dersi Başarı Düzeyine İlişkin Frekans ve Yüzdellikler ile Piyano Dersi Başarı Puanları İçin Betimsel İstatistikler.....	43
7.	Öğrencilerin Piyano Dersi Motivasyon Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarı Puanları Arasındaki İlişki.....	44
8.	Öğrencilerin Piyano Dersi Motivasyon Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarılarının Sınıf Düzeyine Göre İlişkisi	45
9.	Öğrencilerin Piyano Dersi Motivasyon Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarılarının 'Cinsiyete' Göre İlişkisi	46

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Motivasyon süreci	13
2.	Madde 1: “Piyano eğitiminde zor parçalar seçmenin daha öğretici olduğunu düşünüyorum.” için frekans ve yüzdellikler	34
3.	Madde 2: “Piyano sınavlarından her zaman iyi not alabileceğime inanırım.” için frekans ve yüzdellikler	34
4.	Madde 3: “Piyano dersinden geçecek kadar not almam benim için yeterlidir.” için frekans ve yüzdellikler.....	35
5.	Madde 4: “Öğrenmekte zorlandığım konuların kendi eksikliğimden olduğuna inanırım.” için frekans ve yüzdellikler.....	35
6.	Madde 5: “Piyano derslerinde anlatılan tüm konuları anlayabileceğim konusunda kendime güvenim tamdır.” için frekans ve yüzdellikler.....	35
7.	Madde 6: “Eğer başarabilirsem sınıftaki tüm arkadaşlarımdan daha yüksek not almak isterim.” için frekans ve yüzdellikler	36
8.	Madde 7: “Piyano sınavlarında genellikle başarısızlık ve sonuçları düşüncesinde yoğunlaşırım.” için frekans ve yüzdellikler	36
9.	Madde 8: “Piyano öğretmenimin verdiği tüm örnekleri hemen uygulayabilecek kapasitedeyim.” için frekans ve yüzdellikler.....	36
10.	Madde 9: “İlgi duyduğum piyano eserleri zor da olsa onları çalmaya istekli olurum.” için frekans ve yüzdellikler	37
11.	Madde 10: “Piyano dersi ile ilgili tüm konulara (nota, konser vb...) karşı hep istekliyimdir.” için frekans ve yüzdellikler	37
12.	Madde 11: “Doğru ve yeterince çalıştığım zamanlarda piyano dersi motivasyonumun daha fazla artacağına inanıyorum.” için frekans ve yüzdellikler.....	37
13.	Madde 12: “Piyano sınavlarında en iyi çalabileceğim konusunda kendime güvenirim.” için frekans ve yüzdellikler.....	38
14.	Madde 13: “Seçme şansım olursa iyi not alamayacak olsam da piyanoyu en iyi şekilde geliştirecek zor parçaları seçerim.” için frekans ve yüzdellikler.....	38
15.	Madde 14: “Piyano derslerinde öğrendiklerimi geliştirebilecek düzeydeyim.” için frekans ve yüzdellikler	38

16.	Madde 15: “Yeni bir teknik, yorum, eser vb... öğrenecek olmam beni heyecanlandırır.” için frekans ve yüzdellikler	39
17.	Madde 16: “Öğretmenim söylemese de ben farklı kaynak veya materyalleri araştırmayı severim.” için frekans ve yüzdellikler	39
18.	Madde 17: “Piyano öğretmenimin benim hakkımdaki düşüncelerini önemsiyorum.” için frekans ve yüzdellikler	39
19.	Madde 18: “Herhangi bir piyano sınavında ya da dersinde başarılı olunca takdir edilmek motivasyonumu artırıyor.” için frekans ve yüzdellikler.....	40
20.	Madde 19: “Piyano çalışırken karşılaştığım zorluklar beni hiçbir zaman yıldırmaz.” için frekans ve yüzdellikler	40
21.	Madde 20: “Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk veriyor.” için frekans ve yüzdellikler.....	40
22.	Madde 21: “Piyanoda seviyemin yükseldiğini hissetmek beni heyecanlandırıyor.” için frekans ve yüzdellikler	41
23.	Madde 22: “Piyano dersinde öğrendiklerimi analiz ederek geliştirebilecek düzeyde olmadığımı düşünüyorum.” için frekans ve yüzdellikler	41
24.	Madde 23: “Bana verilen piyano programını hemen bitirip yeni parçalara geçmek isterim.” için frekans ve yüzdellikler.....	41
25.	Madde 24: “Piyano öğretmenimin beğenisini kazanıp gözüne girmek motivasyonumu olumlu etkiliyor.” için frekans ve yüzdellikler.....	42
26.	Madde 25: “Piyano dersinde öğrendiklerimi geliştirerek kendi çalışma yöntemimi oluşturabilecek düzeydeyim.” için frekans ve yüzdellikler.....	42
27.	Tüm öğrenciler için motivasyon puanı ile piyano sınav puanı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı.....	44
28.	Kız öğrenciler için motivasyon puanı ile sınav puanı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı	47
29.	Erkek öğrenciler için motivasyon puanı ile piyano dersi başarı puanı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı	47

KISALTMALAR LİSTESİ

GSL : Güzel Sanatlar Lisesi

K.T.Ü. : Karadeniz Teknik Üniversitesi

1. GİRİŞ

Tarihsel gelişimde piyanonun müzik eğitimindeki en faydalı ve elverişli çalgı olduğu bilinen bir gerçektir. Kullanım alanı son derece geniş bir çalgı olup müzik eğitiminin vazgeçilmez çalgılarından birisidir. Ses sınırı oldukça geniş olduğu için bir eseri eşliktirmede, çok sesli hale getirmede, her türlü çok sesli esere ilaveten koral ve orkestral eserlerin düzenlemeleri ve kulak eğitimi için en ideal çalgı olması onun müzik eğitimindeki en uygun çalgı olmasını sağlamaktadır.

“Bütün çalgılar içinde, çalışmaya en elverişli, en erken yaşlarda başlanabilecek olanı, hiç kuskusuz piyanodur. Çünkü diğer müzik aletlerinden farklı olarak istenilen ses piyanoda hazır olarak bulunmaktadır. Bu sayede çalgı çalmak isteyen çocuk çok kolay bir şekilde duymak istediği sesleri piyanonun tuşlarına dokunarak elde edebilir” (Demirova, 2008, s. 23).

Piyano eğitimi içerisinde; gerekli teknik beceriyi, müzikal ifadeyi, nota okuma, ritim, müziksel algılama ve benzeri yetileri öğrenciye kazandırılabilme temel amaçtır. Güzel Sanatlar Liselerinde (GSL) hedef; öğrencilere sanatçı bir kişilik kazandırıp onların müzik kültürünü geliştirdikten sonra, onlara modern ve evrensel düşünce gücü kazandırabilmektir. Bu nedenle GSL’de çalgı eğitimi öğrencilere sadece çalgılarını kullanmalarını değil, aynı zamanda bireylerin birbirleriyle ve yöresel kültürlerle etkileşime geçerek, sosyalleşmeleri ve kültürel değer bilinci kazanmaları açısından önemlidir. Böylece öğrencilerin yaratıcılıkları ve duygusal değerleri geliştirilerek ve onları çağdaş seviyelere ulaştırmak mümkün olabilecektir.

“Motivasyon, organizmayı belirli bir amaç doğrultusunda hareket geçiren etkidir (Şişman, 2003, s. 95).” Benzer şekilde başka bir tanıma göre “Çalışanların bazı bireysel ihtiyaçları tatmin ederek iş başarısını artırmak ve daha üst seviyede çalışmak için bir isteklilik ortaya çıkarmadır (Harzing ve Ruysseveldt, 1995, s. 138).”

Piyano eğitiminde öğrenci motivasyonu lokomotif rol oynamaktadır. Başarıyı bireyin isteyerek, arzu ederek yapabileceğine kendisini inandırarak motivasyon sağlama ve iradeye dayalı bir arzu ile planlı, programlı çalışma ve çaba göstererek hedefe varma olarak tanımlayabiliriz (Kurtuldu, 2010). Bu çalışmada piyano eğitimi alan öğrencilerin derse karşı olan motivasyon düzeylerinin, onların piyano dersindeki başarı düzeyleri ile ilişkisi test edilmiştir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma; Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki 4 adet Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, lise müzik öğretim programlarının çalgı eğitimi ile ilgili çalışma alanlarında oldukça önemli bir yeri olan 'Piyano Eğitimi'ndeki 'Motivasyon' düzeylerini tespit edip, söz konusu motivasyon düzeylerinin; 'Piyano Dersi Başarısı' değişkeni ile olan ilişkisini ve bu ilişkinin de sınıf düzeyi ve cinsiyet ile olan veya olması muhtemel bağlantısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda çalışma aşağıda sıralanan beş alt problem ekseninde organize edilmiştir.

Birinci Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi 'motivasyon düzeyleri' nedir?

İkinci Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin 'motivasyon ölçeği maddelerinin her birine dönük motivasyon düzeyleri' nedir?

Üçüncü Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyon düzeylerinin 'piyano dersi başarı puanı' ile ilişkisi nedir?

Dördüncü Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyonlarının 'sınıf düzeyine' göre piyano dersi başarı puanı ile olan ilişkisi nedir?

Beşinci Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyonlarının 'cinsiyete' göre piyano dersi başarı puanı ile olan ilişkisi nedir?

1. 2. Varsayımlar

1. Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin ölçme aracını içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.
2. Güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi başarılarının doğru şekilde ölçüldükleri varsayılmıştır.

1. 3. Sınırlıklar

1. Araştırma; geçerlik-güvenirlik çalışması Kurtuldu (2012) tarafından sağlanan "Piyano Eğitiminde Motivasyon Ölçeği"nin uygulanması ile sınırlı tutulmuştur.
2. Araştırma Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki dört ildeki güzel sanatlar lisesi müzik bölümündeki 305 öğrencinin piyano dersi motivasyonları ve piyano dersi akademik başarılarının tespiti ve ilişkileri ile sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Önemi

Aşağıdaki tespitler; çalgı eğitiminde motivasyonun önemine ilişkin saptamalardır.

“Çalgı eğitiminde öğretmenin en büyük görevi, öğrenciye çalgıyı değil, müziği sevdirmektir. Çünkü çalgı bir araç, müzik ise amaçtır. Müziksel motivasyonda ruhsal/duygusal durumun sürekli gözlenmesi ve bir odak haline gelmesi esas olmalıdır. Motivasyon konusunun yoğun birikiminin olmasına karşın öğrencilerin güdüsüzlüğü, okullarda yaşanan en önemli sorunlardan biri olma özelliğini sürdürmektedir (Sungurtekin, 2010, s. 32)”

“Çalgı öğretmenlerinin perspektifinden çalgıda performans ve motivasyon için gerekli etkenlerin neler olduğunun ortaya çıkarılması; onların çalgı eğitimlerinde öğrencilere olan yaklaşımlarındaki farklılıkların ortaya çıkarılması, çalgı eğitiminin çalgı öğretmenlerinin perspektiflerinden incelenmesi ve çalgı eğitimi ile ilgili çalışmaların derinleştirilmesi açılarından önem taşımaktadır (Özmenteş, 2013, s. 321)”

Özgüngör çalışmasından çıkan sonuçlarla ilgili şu tespitlerde bulunmuştur.

“Çalışma sonuçları, öğretmeni özerk olarak algılayan üniversite öğrencilerinin öğretmeni özerk olarak algılamayan öğrencilere nazaran daha yüksek içsel motivasyona sahip olduklarını, daha fazla derin strateji kullandıklarını ve daha az ezber yaptıklarını ortaya çıkarmıştır (Özgüngör, 2006, s. 27)”

Buradan hareketle; bu çalışma özelinde ele alınan güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano derslerindeki motivasyon düzeylerinin onların piyano dersi akademik başarıları ile olan ilişkisinin ve bu ilişkinin bazı değişkenlere göre de analiz edilerek ortaya koyulmasına dönük tespitlerin, konu ile ilgili çalışmalarda kullanılabileceği düşünülmektedir. Bu uygulamalar öğretmenleri, idarecileri, öğretim programını hazırlayanları ve öğrencileri bu konuda bilgilendirmenin yanı sıra, motivasyonun öğrenme-öğretme sürecinde oynadığı olumlu fonksiyonun bilincinde olarak, başta öğrencilere ve öğretmenlere emek ve zaman tasarrufu sağlayacak kazanımların daha nitelikli ve nicelikli olarak gerçekleşmesine imkan tanıyacaktır.

1. 5. Tanımlar

“Güzel Sanatlar Liseleri: Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlamaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015)”

“Piyano: Ses sınırı oldukça geniş olduğu için bir eseri eşliklendirmede, çok sesli hale getirmede, her türlü çok sesli esere ilaveten koral ve orkestral eserlerin düzenlemeleri ve kulak eğitimi için en ideal olan, tüm çalgılar içerisinde çalışmaya en uygun, en erken yaşlarda başlanabilecek olan çalgıdır (Demirova, 2008, s. 23)”

“Motivasyon: İnsanları belirli durumlarda, belirli davranışlara doğru yönelten etki davranış güdüsü olarak adlandırılır (Öztay, 2006, s. 55)”

“Ölçek: Ölçek kavramı kısaca ölçme sonuçlarının matematiksel özellikleri şeklinde tanımlanabilir (Turgul ve Baykul, 1992'den, Baykul, 2000'den akt., Kan 2007, s. 11)”

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini ortaya koymaya dönük literatür taramasına dayalı olarak, temel kavram ilke ve genellemeler ve konu ile ilgili yapılan çalışmalar hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

2. 2. Ortaöğretim Kurumları-Liseler

Milli Eğitim Bakanlığı ortaöğretim kurumlarını şu şekilde tanımlamıştır.

“Ortaöğretim kurumları, ortaokul ve imam-hatip ortaokulları üzerine öğrenim süresi 4 yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim öğretim veren kurumlardır. Bu kurumlar: Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Liseleri, Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri, Anadolu İmam-Hatip Liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Merkezi ve Teknik Eğitim Merkezleri ile Çok Programlı Anadolu Liseleri’nden oluşur”.

“-Fen liseleri fen ve matematik alanlarında sosyal bilimler liseleri edebiyat ve sosyal bilimler alanlarında öğrencilerin bilim insanı olarak yetiştirilmelerine kaynaklık etmeyi”

“-Güzel Sanatlar Liseleri öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmayı ve güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi,”

“-Spor Liseleri öğrencilere beden eğitimi ve spor alanında temel bilgi ve beceriler kazandırmayı, beden eğitimi ve spor alanında nitelikli insan yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi”,

“-Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları, iş, hizmet ve sağlık alanlarında ihtiyaç duyulan ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun nitelikte insan gücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncelleştirilmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilinci, meslek etiği, iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile iş alışkanlığının kazandırılmasını, mesleki eğitim görenlerin istihdama hazırlanmasını,”

“-Anadolu İmam Hatip Liseleri’nde; imamlık, hatiplik ve kuran kursu öğreticiliği gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesine kaynaklık edecek gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasını amaçlamaktadır”

(MEB, 2015, s. 125).

Aşağıda güzel sanatlar liselerinin temel özelliklerini ve kuruluş amaçlarını tanıtmaya dönük bilgilere yer verilmiştir.

2. 3. Güzel Sanatlar Liseleri

Güzel sanatlar liselerinin kuruluşu ve gelişimleri ile ilgili olarak ülkemizde, 1989 yılından beri eğitim faaliyetlerini sürdüren Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümleri, 1990 yılından bu yana kendi yönetmeliği ile işletilmekte, 1993’den bu yana mezun vermekte ve mezunlar üniversitelere girip yükseköğrenim görmektedir (Uçan, 1996).

Milli Eğitim Bakanlığının 04.12.2008 tarih ve 1608 sayılı 'Ortaöğretimde Okul Çeşitliliğın Azaltılması Genelgesi 2008/81' ile Güzel Sanatlar Liseleri, Spor Liseleri ile birleştirilmiş ve ismi Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Olarak değiştirilmiştir (MEB, 2008). Milli Eğitim Bakanlığı, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin yönetmeliğini Resmi Gazetenin 16.06.2009 Tarih ve 27260 Sayılı yayınında yayınlamış ve bu okulun kuruluş ve amacını aşağıdaki şekilde yeniden oluşturmuştur.

Kuruluş: Madde 5-(1)

"Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri, Anadolu Lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır."

Okulun Amacı: Madde 6-(1)

"Öğrencilerin Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar ve spor alanlarında;"

"a) İlgî, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ve spor eğitimi ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetişmelerini,"

"b) Güzel sanatlar ve sporla ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını"

"c) Türk sanat, kültür ve sporuna katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetişmelerini,"

"ç) İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,"

"d) Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,"

"e) Millî ve milletlerarası sanatsal ve sportif faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini,"

"f) Spor disiplini ve centilmenliği ile sanatçı duyarlığını benimseyen bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır" (Resmi Gazete, 2009).

Aksu ve Kurtuldu (2016) Anadolu güzel sanatlar liselerinin gelişimi ile ilgili yaptıkları çalışmada, konu ile ilgili olarak aşağıdaki tespitlerde bulunmuşlardır.

"Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin ismindeki 'Anadolu' ibaresi; Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 06.05.2010 tarih ve 3669 sayılı Genel Liselerin Anadolu Liselerine Dönüştürülmesi konulu genelgesini takiben kullanılmamaya başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün; Program amaçlarının ve beklentilerinin farklı olduğu ifade edilen, 18. Millî Eğitim Şura Kararları arasında da yer verilen güzel sanatlar ve spor lisesinin iki ayrı okul türü olarak yeniden belirlenmesine yönelik politika değişikliği konusunda gerekli değerlendirmeler yapılarak 14/06/2013 tarihli ve 1380223 sayılı Makam Onayı ile Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri; 'Spor Lisesi' ve 'Güzel Sanatlar Lisesi' olmak üzere iki ayrı okul türüne dönüştürülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 25.06.2013 tarih ve 1502639 sayılı 'Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri' konulu yazısının eklerindeki listelere göre; ülkemizde 70 adet müzik ve görsel sanatlar bölümü olan Güzel Sanatlar Lisesi ve 21 adet Spor Lisesi sayılabilmektedir (MEB, 2013'den akt., Aksu ve Kurtuldu, 2016, s. 195)".

Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri, mesleki müzik eğitimi kurumlarının öğrenci potansiyelinde önemli bir yere sahiptir.

2. 4. Piyano Eğitimi

Tarihsel gelişimde piyanonun müzik eğitimindeki en faydalı ve elverişli çalgı olduğu bilinen bir gerçektir. Kullanım alanı son derece geniş bir çalgı olup müzik eğitiminin vazgeçilmez çalgılarından birisidir. Ses sınırı oldukça geniş olduğu için bir eseri eşliklendirmede, çok sesli hale getirmede, her türlü çok sesli esere ilaveten koral ve orkestral eserlerin düzenlemeleri ve kulak eğitimi için en ideal çalgı olması onun müzik eğitimindeki en uygun çalgı olmasını sağlamaktadır. Tüm çalgılar içerisinde çalışmaya en uygun, en erken yaşlarda başlanabilecek olan çalgıdır.

“Piyano her tür ve yoğunluktaki çok sesliliğin elde edilebileceği tek çalgı olup sabit akordu, hem solo hem de eşlik çalgısı olarak kullanılabilmesi gibi nedenlerden ötürü müzik eğitiminde temel ve müzik eğitim kurumların büyük bölümünde zorunlu yardımcı olarak bulunmaktadır (Ünsal, 2011, s. 5)”.

Piyano eğitiminin öğrenciye kazandırdıkları konusunda Demirova'nın aşağıdaki tespitlerine atıf yapabiliriz. Buna göre;

“Piyano eğitimi çocuğun genel olarak müzik yeteneğini daha ileri düzeye götürür. Özellikle işitme yeteneği ve ritim duygusunu ilerletir. Sesleri ve tartımları kendi yaşantısı yoluyla daha yakından tanır, birbirinden ayırt eder. Doğru ve yanlış sesleri bulabilmeyi öğrenir. Çok sesli müziği öğrenmesine olanak sağlar. Hafızasını geliştirir. Müzik iç disiplini sayesinde belli bir konuya konsantre olmayı (yoğunlaşmayı) ve dikkatini uzun süre sürdürmeyi öğretir. Çocuğun ellerini ve parmaklarını ustalıkla kullanabilme yeteneğini geliştirir. Göz, el ve ayak işbirliği, kas koordinasyonu gelişimini artırır. Fazla enerjisini olumlu yönde harcamasını sağlar. Soyut düşünebilme becerisini kazandırır. Hayal gücü ve yaratıcılık yönlerini ortaya çıkarır ve güçlendirir. Disiplinli, titiz ve sabırlı olmayı öğretir, sorumluluk duygusu kazandırır. Kendine güvenini artırır. Kendi basına is yapmanın zevkine varmasını sağlar. Kendini müzikle ifade etmeyi ve topluluk önünde becerisini sergilemeyi öğretir. Piyano eğitimi sürecinde edindiği müziksel birikimle daha duyarlı ve duygusal olmasını sağlar (Demirova, 2008, s. 25)”.

Piyano eğitimi için, temelleri geçmişe uzanan birçok metot ve öğrenim teknikleri geliştirilmiştir. Gültek (2000) piyano eğitimi üzerine yazılan Conrad Paumann'a ait metodun ilk metot olduğunu, içeriğinde günümüzün metodolojik ve pedagojik yaklaşımlarına uygun öğeler bulunduğunu belirtmektedir. Bu anlayışın ilk örnekleri; Tomas de Santa Maria isimli bir İspanyol rahip, 1565 yılında, on altı yıl çalışarak “*Arte de Taner Fantasia*” adıyla, pedagojik yönü çok kuvvetli bir metod hazırlamıştır. Dört yüz sayfalık eserin, birinci cildinin 13. bölümünde, iyi çalmanın sekiz önemli özelliğini belirtmektedir.

Bu özellikler aşağıdaki gibidir:

1. Doğru ritim ile çalmak
2. Klavye karşısına iyi oturmak
3. Elleri güzel tutmak
4. Çıkıcı ve inici pasajları iyi çalmak

5. Net ve temiz çalmak
6. Keyif verici bir şekilde çalmak
7. Doğru parmakları kullanmak
8. Süslemeleri iyi yapmak (Gültek, 2000, s. 2).

“Santa Maria, piyano eğitimi için, parmakların tuşlara basışıyla ilgili gözlemlere yer verilmekte, tuşlara parmakların yumuşak kısımlarıyla basmak gerektiğini, bu şekilde daha yumuşak ve güzel sesler elde edilebileceğini belirtmektedir. Tomas aynı adlı eserinde; tuşlara yüksekte basılmamasını, parmakları tuşlara yakın tutmayı ve bastıktan sonra çok fazla kaldırmamayı da tavsiye etmektedir. Piyano eğitiminde, öğrencilerden fiziksel beceri olan; doğru duruş, oturuş ve tutuş pozisyonlarına uyması beklenmektedir. Piyano çalma tekniğinde, tuşun aşağı hareketinin hızının kontrol edilmesi birinci önceliklidir. Bu nedenle, ağırlığın ve itmenin kontrolü için kol kaslarının düzgün çalışması ve dengesi gerekir ki bu, piyano tekniğinin en temel sorunlarından birisidir (Gültek, 2000, s. 3)”.

“Piyano eğitimi, zihin ve beden koordinasyonu ve estetik beceri isteyen uzun soluklu çalışmaları kapsar. Disiplinli ve özverili çalışma isteyen piyano eğitimi 20. yüzyılın eğitim anlayışı ile değişim geçirmektedir. Piyano eğitimi ve öğretimine yönelik yaklaşımlarda 20. yüzyılın başından itibaren birçok önemli gelişmeler olmuştur. Gelişmelerin sonucunda; sıkı parmak tekniği, mekanik alıştırmaların sıkıcı tekrarı ve pedagojiye yönelik otoriter konservatuar yaklaşımı, yerini aşama aşama daha müzikal ve öğrenci merkezli bir eğitime bırakmıştır (Yokuş, 2009, s. 6)”.

Öğrenci merkezli eğitim anlayışında müzikal düşünce ön plana çıkmaktadır. Piyano dersleri ve yöntemleri ustalıklı çalabilen sanatçılar üreten müzikal deneyimler olmaktan çok yaşamın zenginleşmesini vurgulamayı amaçlamaktadır. Piyano öğretmenlerinin sorumluluğu; adım adım, pratik tarzda farklı materyaller sunarak genel müzikal anlayışı cesaretlendirmek olmuştur (Yokuş, 2009). Piyano eğitimi için Fenmen, asıl olanın müzik olduğunu; piyano eğitiminin müzik için bir araç olduğunu belirtir. Fenmen için piyano eğitiminde esas öğrencinin müzikal gelişimini sağlamaktır (Fenmen, 1947).

Piyano eğitimi, çalgının doğası gereği ifade ve teknik beceri zenginliği doğrultusunda meşakkatli bir süreçtir.

“Piyano öğretimi, zihin, vücut, duygu, görme, işitme ve dokunma duyuları ile iç içedir. Bu bağ içinde, öğrenci müziği öğrenmek, yorumlamak ve icra etmek için, nota okuma, ritim, müziksel algılama, piyano çalma tekniği, sanatçılık, stil yorumlamada gelişmelidir (Camp,1992'den akt., Bulut, 2011, s. 91)”.

Piyano eğitimi içerisinde, gerekli teknik beceriyi, müzikal ifadeyi, nota okuma, ritim, müziksel algılama ve benzeri yetileri öğrenciye kazandırılabilme temel amaçtır. Teknik bilgilerin ve egzersizlerin öğrencinin çalgısına olan hevesini kırmasına izin vermeden, piyano öğretmeni teknik bilgilerle müzik yapma heyecanının dengesinin korumalıdır. Bu nedenle öğrencilerin müzik eğitimine başlar başlamaz teknik kavramlarla korkutulmamalıdır. Piyano dersine olan ilgi ve hevesi hep canlı tutulmalı, teknik bilgilerin verilmesi kaygısıyla öğrencilerin ürkmesine izin verilmemelidir.

Tüm öğrenciler ilk derslere enerji dolu, coşkulu ve öğrenme isteğiyle dolu bir şekilde gelmektedirler. Zira derslerin eğlenceli ve neşeli geçeceğini düşünürler. Fakat öğretmenlerin teknik ve teorik konulara çok fazla zaman ayırmaları onların müziği tercih etmelerinin en önemli nedenlerini unutmalarına neden olabileceği gibi daha ilk derslerde onların cesaretlerinin kırılmasına da yol açabilir (Ercan, 2003). Piyano öğrencileriyle gerek genel, gerekse de özel çeşitli ölçümlerin gerçekleştirilip tespit edilen sorunların giderilmesi için rehber olunması akademik başarı üzerinde etkili süreçlerden birisidir (Kurtuldu, 2009).

“Piyano eğitiminde, teknik yeterlilik hiç kuşkusuz çok önemlidir. İyi bir tekniğe sahip olma, öğrencinin belirli bir düzeyde özgüven sağlamasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda çalıştığı eserde karşılaştığı problemleri çözebilmesi, müziksel ifade gücünde hakimiyet kazanması da, teknik bilgiyle olmaktadır. Piyano edebiyatının çeşitli eserlerini çalmak, daha fazla eser tanıma imkanını sağlamaktadır. Piyanoda teknik yeterlilik; öğrenciye, şirsel sağlamlık kazandırma, müziğin özü ve müzik terimlerini anlayabilme gibi müziğin temel işlevlerini temin etmektedir. Böylesi bir teknik beceri disiplinli ve planlı çalışma sonunda da elde edilebilecek bir davranıştır (Yılmaz, 2006, s. 16)”.

Piyano eğitiminde teknik eğitim kadar önemli olan piyano çalgısıyla birey arasında iletişim kurulmasını sağlamaktır. Piyano eğitiminde, ön planda teknik yeteneğin değil ifade zenginliğinin ve öğrencinin içinde kaynayan müzik duygusunun fışkırması gelmektedir. Öğrencinin bu yolda yönlendirilmesi öğretmenin gerçek başarısıdır (Fenmen, 1947).

“Piyano eğitiminde esas olan müzikal ifade gücüne erişebilmektir. Teknik beceri müzikal ifade gücüne ulaşılması için kullanılan yoldur. Piyano eğitiminde müzikal ifade melodi, armoni, polifoni ve estetik beceri, bir bütünü kapsamaktadır. Öğretmen, aynı zamanda hem müzik tarihçisi ve müzik teorisyeni, hem de armoni, kontrpuan ve piyano öğretmeni olmalıdır (Yılmaz, 2006, s. 15)”.

Piyano eğitimi alanlar için iki önemli beceri sıklıkla dile getirilmekte olup bunlar deşifre ve eşliğin türüne göre armonize edebilmedir. Bu süreçte iki farklı dizekten meydana gelen, farklı anahtarlarda yazılmış olan ve birbirinden bağımsız olarak kullanılan iki elle çalışan birçok notanın deşifre edilmesi farklı yönde beceriler gerektirir (Kurtuldu, 2014). Piyano öğretmeni öncelikle öğrencisiyle piyano arasında müzikal iletişimi, sevgi ve coşkunun ön planda olduğu bir ortamda sağlarken, teknik beceriyi de öğrencisine kazandırmalıdır.

“Müzik Öğretmenliği Piyano Eğitimi Dersi İçin Bir Model Denemesi” isimli doktora tezinde piyano eğitiminde teknik becerileri sırasıyla tanımlamıştır. Buna göre;

“Notaları doğru okuyup, kavrayabilme ve kavranan bilginin klavyeye üzerinde hakimiyet kurma yeteneği; öğrenciye ait tekniğin gelişimini gösterir. Çağdaş kavramıyla, “teknik” kelimesi, yalnız güçlü, hızlı, kararlı parmakları değil, klavyedeki ses üretim kontrolünü de içerir. Teknik başarı için artık doğru zamanda doğru tuşa basma yeteneği yeterli kabul edilmemektedir. Çağdaş piyano eğitimi, eski metotlara oranla piyano çalarken parmaklar, eller ve kolların kullanılmasında genel

olarak bilek, dirsek ve omuz eklemlerine çok daha fazla özgür hareket görevi verir. Klavye üzerindeki parmak gücünün artırılması için kol ağırlığının kullanılması piyano tekniğinde önemli etkenlerden birisi olarak tanımlanmaktadır. Parmak, el, kol, parmak eklemi, bilek, dirsek eklemi ve omuz eklemi piyano çalmak için önemli fizyolojik unsurlardır. Yorumcunun klavye vasıtasıyla kendi müzik düşüncesini ortaya koymasını sağlayan araçlardır. Tüm bu iletişim araçlarının eksiksiz olarak anlaşılması ve öğrenilmesi klavye üzerinde hakimiyet kurabilmek için gereklidir. Otacıoğlu (2005, s. 3)".

Piyano eğitiminde başarıyı etkileyen pek çok faktör söz konusudur bu faktörleri şöyle sıralamıştır:

"Piyano eğitiminde başarı üzerinde etkisi olan teknik-fiziksel faktörlerin başında doğru duruş, oturuş ve tutuş pozisyonları gelmektedir. Başarılı bir performansta parmak, bilek, kol ve bacak dengelerinin doğru konumlandırılması önemlidir. Fiziksel alanda piyanistik temel in alt yapısını oluşturan piyanistik organlar; kaslar, kirişler, eklemler ve sinirlerdir. Bu organların piyano çalışmaları sırasında bilinçli kullanılması başarı üzerinde etkili olmaktadır. Etüt ve eserlerin çalışmaya ara vermeden aşırı tekrar edilmesi, boyun, omuz, sırt, kol ve ellerde fiziksel gerilime neden olur. Bu da zamanla el ve kollarda ağırlara, kiriş zedelenmesi gibi rahatsızlıklara yol açmaktadır. Piyano çalışmaları sırasındaki ruhsal gerginlik, korkular, endişeler, kendine güven duygusu, çalgı performansını ve başarıyı olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. Nefes egzersizleri psikolojik gerginliğin giderilmesini sağlar. Piyano eğitimi; müziksel teori ve işitme eğitimi, armoni (kontrpuan), müzik tarihi, müzik kültürü dersleriyle paralel bir eğitimidir. Piyano derslerindeki başarının sağlanabilmesinde armoni, işitme, form bilgisi, müzik kültürü ve müzik tarihi derslerindeki bilişsel düzey büyük bir etkidir. (Gün ve Yıldız, 2013, s. 112)".

Gün ve Yıldız aynı çalışmalarında piyano eğitiminde başarıyı arttırmak için şu önerilerde bulunmuşlardır.

"Piyano eğitiminde fiziksel rahatsızlıklar oluşmaması ve sağlıklı bir çalışma yapılabilmesi için doğru duruş, oturuş ve tutuş pozisyonları sağlanmalıdır. Parmak geçişlerine, parmak numaralarının doğru kullanılmasına dikkat edilmelidir. Doğru ses üretmek için ellerin, bileğin, kolların ve omuzların serbest olmasına dikkat edilmelidir. Güçlü piyanistik organlarla klavye arasında kalarak ezilip, müzikal ifadeyi bozan zayıf parmakların güçlendirilmesine yönelik egzersizler yapılmalıdır. Çalgı çalışmaları sırasında fiziksel rahatsızlıkların yaşanmaması ve gerginliğin yok edilmesi uzun süreli çalışmalar sırasında düzenli dinlenme araları verilmeli ve kas gevşetme çalışmalarına yer verilmelidir. Eser çalışmalarından önce ısınma egzersizleri yapılmalıdır. Performansa yönelik kaygıları aza indirmek amacıyla, sahne deneyimi yaşamaları için öğrenciler teşvik edilmelidir. Piyano eğitimcileri bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak öğrenciye uygun öğretim metotları uygulamalıdır. Piyano eğitimcileri piyano derslerinde psikolojik gerginliğin azaltılması için öğrenciye karşı samimi ve içten davranmalı, öğrenci ile konuşurken göz teması kurmalı, öğrenci problemlerini sabırla dinleyip çözüm üretmeye çalışmalıdır. Bilişsel düzeye uygun eser seçimi yapılması, başarı üzerinde etkili olacaktır. Piyano eğitimcileri, piyano derslerinde öğrencinin gelişimini sağlayacak teknik çalışmalara, deşifreye, eşlik çalışmalarına, kadansları çalabilmeye, eserleri analiz edebilmeye, verilen bas partisi üzerinde çok seslendirme yapabilmeye yer vermelidir. Piyano eğitimcisi, öğrencisine eserleri çalıştırırken teknik gelişimlerinin yanında eserin asıl melodisini bulabilmeyi, eşlik eden partiyi bulabilmeyi, form yapısını analiz edebilmeyi, hangi döneme ait eser olduğunu, bestecisinin kim olduğunu, o dönem özelliklerinin neler olduğunu öğretmelidir (Gün ve Yıldız, 2013, s. 114)".

Piyano eğitimi; planlı, heyecan verici bir eğitim sürecidir. Piyano gibi çok kapsamlı bir çalgıyı öğrenmek uzun soluk gerektiren bitmek bilmez ufuklara açılan bir yolculuktur. Böylesi bir eğitim süreci kendine has hassasiyetler barındırmaktadır.

Müzik eğitimi verilen kurumlarda piyano dersinin zorunlu olması piyano eğitiminin önemini de göstermektedir:

“Piyano dersinin tarihi, form bilgisi ve armoni gibi destekleyici dersler ile verilmesi eğitimciler açısından gereklidir. Piyano eğitimi almak isteyenlerin istekleri göz önünde bulundurulup bu doğrultuda planlama yapılarak kişiye piyano çalabilme becerisi öğrenme-öğretme davranışını ele alan sistematik bir süreç ile gerçekleşir ki bu süreçte öğrenci istek ve kabiliyetlerine ilaveten eğitimcilerin de öğrenciyi tanıması, onun becerileri ve algılayışına paralel bir eğitim felsefesini benimsemesi başarıda önemli hususlar arasında yer alır. Eğitime düşen en önemli görevler arasında öğrencinin piyanodan soğutulmaması gelir. Bu bağlamda öğrenciye çalgı sevdirmeye çalışılmalı, gerektiği zaman psikolojik destekte bulunulmalıdır. Piyano dersindeki en önemli amaç her şeyden önce çocuğun piyano dersinden ve piyano çalmaktan korkmamasını sağlamak olmalıdır. Tam aksine çocuk için piyano çalmak bir zevk haline gelmelidir. Piyano çalmayı öğrenebilmek için gerekli eğitimin yanı sıra çocuğa psikolojik açıdan destek olmak, onu hazırlamak eğitimcinin görevleri arasındadır (Alparslan, 1997, s.1)” demektedir.

2. 5. Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitimi

Güzel Sanatlar Liselerinde (GSL) hedef; öğrencilere sanatçı bir kişilik kazandırıp onların müzik kültürünü geliştirdikten sonra, onlara modern ve evrensel düşünce gücü kazandırabilmektir. Müzik eğitiminde amaçlara ulaşmak için çalgılardan faydalanılması hem etkili ve verimli müzik eğitiminin vazgeçilmez unsuru; hem de düzeyli, kalıcı ve gelişimlere açık müzik eğitiminin olmazsa olmaz koşuludur (Bulut, 2011). Öğrencinin ders içi ve ders dışı yapmış olduğu tüm çalışmaların ve çalgısıyla ilgili kazanmış olduğu çeşitli davranışlarının öğretmen tarafından sürekli kontrol edilmesi çalgı eğitiminde son derece önem taşımaktadır (Ercan, 1999).

Seçkin bir çalgı eğitimi düzeyinin oluşturulması için, belirli koşulların yerine getirilmesi kaçınılmazdır. Bu koşullar, eğitimle doğrudan ilişkili olan ve eğitimle dolaylı yönden ilişkili etkenlere bağlı koşullar olarak gruplandırılabilir. Kaliteli öğretmen temini, araç ve gereç temini, çalgı eğitim programlarının titizlikle belirlenmesi, eğitimin yapıldığı mekânın yeterliliği gibi etkenler, eğitimi doğrudan etkileyebilecek etkenlerdir. Yöneticinin tutumu, giriş yetenek sınavının sağlıklı yapılması, okuldaki öğrencilerin okul dışındaki koşullarının da iyi olması gibi etkenler ise eğitimi dolaylı olarak etkileyebilecek etkenlerdir. Her iki gruptaki yaklaşımın çalgı eğitimi açısından gerekliliği söz konusudur (Uçan, 1997). Çalgı eğitiminin amacına ulaşabilmesi için derslerin; disiplinli, planlı ve düzenli bir şekilde devamı oldukça önemlidir. Çalgı eğitiminde süreklilik ilkesi öğrencinin derslere tam

devamını ve her gün programlı olarak bireysel çalışma yapmasını gerektirmektedir (Çimen, 1994).

“Güzel sanatlar liselerinde temel müzik eğitimi kapsamında “piyano eğitimi” önemli bir yere sahiptir. Geniş bir ses aralığına sahip olan piyanonun hem solo hem de eşlik çalgısı olarak müziğe katkısının son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Güzel sanatlar liselerinde olduğu gibi, müzik eğitimin verildiği eğitim kurumlarında piyanı eğitimi müziğin bütün türlerinde temel teşkil etmektedir. Piyano eğitimi kişinin bilişsel, devinimsel ve duygusal davranışların tamamını içeren uygulamaları içinde barındırması açısından oldukça önem arz eder (Kutluk, 2001, s. 74)”.

Kıvrak (2003), piyanonun çalgı olarak her türden ve yoğunluktaki çok sesliliğin elde edilebileceği tek çalgı olduğunu ifade etmiş olup müzik eğitiminde piyanonun alana dair kullanım özellikleri ve amaca uygun eğitimin planlandığında genel müzik eğitiminde büyük katkılarının olacağını belirtmiştir.

“Piyano ses sınırı genişliği sunan, perdeleri sabit olduğu için ses tutarlılığı güçlü ve bozukluğu yaşamaksızın çok sesli kulak eğitiminde kolaylıkla kullanılabilen armonik eşlik çalgısı olduğundan sınıftaki müzik eğitiminde öğretmenin en önemli yardımcılarında birisidir (Yönetken, 1952, s. 69)”.

Aynı zamanda bir eşlik çalgısı olan piyano, müziksel işitme, yazma ve okuma derslerinde müzik eğitimini tamamlar nitelikte eğitime çok büyük katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle müzik eğitimi verilen kurumlarda piyanonun ne derece önemli bir yere sahip olduğu bilinci, hem öğrenci hem de öğretmen tarafından iyi bilinmelidir.

“Piyano eğitimi yalnızca teknik bilgiyi kapsamadığı, teknik yeterliliğin güzeli ortaya çıkarmak için bir araç iken temelde öğrencilerine kendilerini müzik aracılığı ile güzel bir şekilde ifade etmelerini sağlayacak müziksel davranışlar kazandırmanın vazgeçilmez amaçlardan birisi olduğu unutulmamalıdır (Ercan 1999, s. 372)”.

Piyano eğitimi bireysel olarak yapılan bir ders olduğundan, öğretmenin öğrenciyle olan iletişiminin son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Güzel Sanatlar Liselerinde piyano derslerinde planlı bir eğitim süreci uygulanmakta olup, bu süreci gerçekleştiren en önemli unsur, alanında yeterli olan ve öğrencilerine yol gösterebilen öğretmendir. Ayrıca bu eğitim süresince öğrenimi etkileyen bir takım psikolojik, fizyolojik ve sosyolojik faktörler de bulunmakta olup bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir;

1. Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi
2. Ailenin ve çevrenin piyano çalgısı ile ilgisi
3. Ailenin ve çevrenin, öğrencinin piyano eğitimine katkıları
4. Öğrencinin ailesi ve öğretmeni tarafından olumlu bir şekilde güdülenmesi
5. Güzel sanatlar liselerinde öğrencinin çalışabileceği piyano ve piyano derslikleri

6. Özellikle evlerinde piyano olmayan ya da pansiyonda kalan öğrencilerin okullardaki piyano dersliğinden yararlanacağı çalışma süreleri
7. Piyanoların iyi bir şekilde bakımlı ve akortlu olması gibi etkenler olarak sıralanabilir (Çiçek, V. ve Apaydınlı, K. , 2016).

2. 6. Motivasyon

Motivasyon Fransızca ve İngilizce güdüleme anlamına gelen “*motive*” kelimesinden türetilmiştir. Bunun yanı sıra Latince “*movere*” kelimesinden gelmekte olup Türkçe karşılığı ise “güdü, saik ya da harekete geçirici” şeklindedir. Güdü, istek, arzu, dürtü, gereksinim ve ilgileri içerisine alan oldukça geniş bir kavramdır. Bir işi yapma isteği ve bunun derecesi de motivasyonun düzeyini gösterir. Bireylerin belirli durumlarda belirli davranışları göstermesini sağlayan etkiye motivasyon denir (Yapar, 2005). İnsanları belirli durumlarda, belirli davranışlara doğru yönelten etki davranış güdüsü olarak adlandırılır (Öztay, 2006).

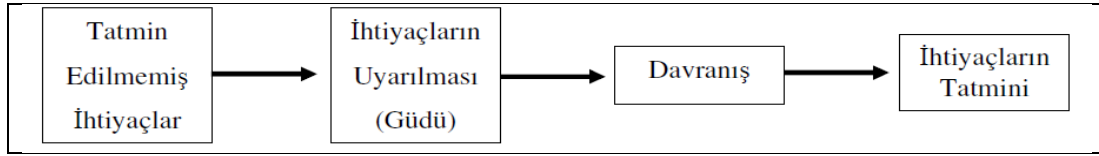
Motivasyon; istenilen, arzulanan davranışı başlatma, bu davranışa yöneltme ve bunun devamlılığını sağlamak olarak tanımlanırken burada elde edilmek istenen bir sonuç söz konusudur. Birey bunu elde edebilmek için içsel ya da dışsal olarak motive olacaktır (Dündar vd., 2007).

Bir başka tanıma göre de motivasyon, insanların beklenen ve istenilen doğrultuda hareket etmelerini teşvik eden güdü ya da insanın amaçlarına ulaşabilmesi için insana yardımcı olan, performansı artıran ödüldür (Sergiovanni and Starratt, 1993). İnsanların motivasyonunu artıracak olan faaliyetlerin başında ihtiyaçların karşılanması gelmekte olup bir yönetici çalışanların ihtiyaçlarını karşılayabildiği ölçüde onları motive etmiş olur (Hanks, 1999). Motivasyon kavramı, insanların önceden belirlenmiş olan amaç ve hedeflere ulaşmak üzere kendi istek ve arzularıyla hareket etme süreci olarak da tanımlanmaktadır (Ünsar vd., 2010). Motivasyon psikolojik ve fizyolojik gereksinimler ile başlayarak hedefe ulaştıracak olan davranışın ortaya çıkmasını sağlayarak bireyin mevcut enerjisini istenilen doğrultuda harekete geçirmesini hedefler (Ersarı ve Naktiyok, 2012).

2. 6. 1. Motivasyon Süreci

Motivasyon içerisinde değerlerin, güdülerin ve ihtiyaçların, gerilimlerin ya da beklentilerin yer aldığı (Özgen vd., 2002), genel olarak amaca yönelik davranışlarla ilişkili bir olgudur. Bu sebepten ötürü karmaşık dinamik bir süreç olup bu süreç hem çalışanların davranışları üzerinde etkili olmakta hem de davranışları belirlemekte ve sürekliliği sağlamaktadır (Eroğlu, 1998). Şekil 1’de görüldüğü üzere motivasyon süreci ihtiyaçların belirlenmesiyle başlamakta olup bu ihtiyaçlar kişinin herhangi bir zamanda eksikliğini

hissettiği sosyal ve psikolojik ihtiyaçlar olabilir (Eren, 2003). Kişi bu ihtiyaçları karşılamak adına belirli davranışlarda bulunacaktır ki bu davranışlar ihtiyacın karşılanmasını sağlayacak olan bir amaç ve istek doğrultusunda olacaktır (Büyüköz, 2008).

Şekil 1. Motivasyon süreci (Karıştı, 2013).

Yukarıdaki şekilden de anlaşılacağı üzere herkesin bir takım ihtiyaçları söz konusu olup bu ihtiyaçlar harekete geçirilene dek birey güdülenememektedir. Harekete geçirilmiş olan ihtiyaç bu bağlamda “motivasyon” olarak adlandırılır. Motivasyon insanları belirli bir amaca ulaşmak için hareket etmeye iter, eyleme geçirir ve dolayısıyla da bireyin davranışını kuvvetlendirir (Can, 1997).

“Motivasyon süreci kişinin bir ihtiyacının farkında olması ve bunun yaratmış olduğu gerilimle başlar. Gerilim evresinden sonra ihtiyacı tatmin edecek yolların araştırılması evresi gelir. Birey ihtiyacını tatmin ettikten sonra durumu yeniden değerlendirir. İhtiyacının tatmin düzeyi bakımından yeterli görmesi halinde tatmin edilen ihtiyacın yerini bir başka ihtiyaç alır. Motivasyon öncelikli olarak motive olmakla başlar. Motivasyon, gözle görülmeyen varsayımsal bir olgu olup davranışı anlamada son derece önemli bir süreçtir. Dünya üzerinde başarıya ulaşmış olan insanların çoğunlukla amaçlarını belirleyerek motive oldukları görülmektedir. Bu bağlamda, başarılı olunmak isteniyorsa öncelikli olarak nereye gidildiği ve ne yapılmak istendiğinin bilinmesi gerekir. Başarılı bir birey ulaşmak istediği hedefine ulaştığında her şeyi bir kenara bırakmamalı, aksine mutluluğunu artırmak için daha başka hedefler belirlemelidir. Diğer bir ifadeyle davranışını devam ettirmelidir (Koç, 2005, s. 28)”.

2. 6. 2. Motivasyonla İlgili Kavramlar

Motivasyon öğrenme ilkelerinin önemli unsurları arasında yer alan bir kavram olup bu bağlamda da öğrenci başarı üzerindeki en önemli faktörlerin başında yer alır. İnsan davranışları üzerindeki etkisi ve eğitimin tüm alanlarında bu etkinin pozitif davranışlar oluşturmasında son derece önemlidir. İnsan davranışlarının nedenleri eski çağlardan beridir insanların en önemli ilgi alanlarından birisi olmuş ve açıklanmaya çalışılmıştır. İnsanların ve hayvanların sürdürdükleri yahut tekrarladıkları, başka bir davranışı değil de sergiledikleri davranışları neden tercih ettikleri her zaman büyük merak konusu olmuştur (Tuzcu, 2010).

Motivasyonun tanımlanmasıyla ilgili çalışmalar oldukça eskilere dayanmaktadır. Antik dönemlerden XIX. yüzyıla dek hayvanların ve düşünen insanların kendiliğinden olan davranışlarına ilaveten içgüdüleriyle hareket ettikleri üzerine odaklanılmış, daha sonraları

ise bu içgüdü görüşü gelişerek motivasyondan söz edilmeye başlanmıştır (Kocaarslan, 2009). Cüceloğlu (2002) motivasyonun üç yönünün olduğunu ifade etmiş olup bunlar :

1. Kişiyi belirli bir hedefe iten güdüleyici durum
2. Hedefe ulaşmak adına sergilenen davranış
3. Hedefe ulaşmak

Motivasyonun yukarıda ifade edilen yönleri bir döngü içerisinde gerçekleşir. Motivasyon davranışa, davranış hedefe öncülük etmekte, hedefe ulaşıldığında güdü geçici olarak giderilmektedir. Hedef ulaşmak istenen olup bunun için belirli davranışlar sergilenmesi gerekir ki bunları organizmaya yaptıran dürtü ise yoksunluk duygusu neticesinde ihtiyaçların giderilmesi için oluşur. Belirtilen tüm bu kavramlar motivasyonun oluşumunda etkili olan kavramlardır (Kocaarslan, 2009).

2. 6. 3. Motivasyonla İlgili Kuramlar

Motivasyon kavramını açıklamaya çalışan bazı kuramlar mevcuttur. Aşağıda bu kuramlar kısaca açıklanmaya çalışılmıştır.

2. 6. 3. 1. Kapsam Kuramları

Kapsam kuramları kişilerin istekleri ve isteğin şiddeti üzerinde etkili olan faktörleri, isteğin harekete geçirme gücünü ve istekleri tetikleyen hedeflerin ortak özelliklerinin belirlenmesi için yapılandırılmış olan kuramlardır. Diğer bir ifadeyle ihtiyaçlarının nedenine ve bireyleri harekete geçiren faktörün ne olduğunu odaklanırlar (Özer ve Topaloğlu, 2008).

2. 6. 3. 1. 1. Klasik Güdüleme Kuramı

Motivasyon kavramı ilk kez Frederick Winslow Taylor ve arkadaşları tarafından 20. Yüzyılın başlarında ortaya atılmıştır. Modern işletme yönetiminin öncüleri arasında yer alan "Bilimsel Yönetim" konusundaki ilkeleri dünya genelinde kabul görmüş olan Taylor genel itibariyle üretimin artırılması konularıyla ilgilenmiştir. O'na göre işletme yönetiminin sorumluluğu işe uygun kişilerin bulunup onların yapacağı işlerle ilgili olarak en verimli yöntemlerle eğitilmesi ve daha sonra da teşvikli ücretlendirme sistemi kurularak yönetimin istekleri doğrultusunda olabildiğince hızlı çalıştırılması ve böylelikle bireysel kazançların artırılmasıdır (Taşkın, 2010'dan akt., Barutçu ve Sezgin, 2012, s. 91).

2. 6. 3. 1. 2. Maslow'un İhtiyaçlar Kuramı

Klinik psikoloji alanında çalışmalar gerçekleştiren Abraham Maslow 1940'lı yılların ortalarında "İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı"nı tanımlamış olup bu kuramı 1950'li yılların sonlarına doğru daha da geliştirmiştir. Daha sonraki dönemlerde motivasyonun iş yaşamındaki öneminin anlaşılmasıyla İhtiyaçlar Kuramı kurumsal davranışların betimlenmesi için kurumların psikoloji uzmanları ve yöneticileri tarafından ayrıntılı olarak ele alınarak yararlanılmaya başlanmıştır (Steers ve Porter 1987' den akt., Semerci, 2005, s. 27).

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi 5 basamaktan oluşmaktadır:

1. Fizyolojik İhtiyaçlar: Susuzluk, açlık, uygunsuzluk gibi yaşamın devamlılığı için gerekli olan ihtiyaçlardır. Belirtilen bu fizyolojik ihtiyaçların karşılanamaması halinde organizmada baskı meydana gelmekte ve diğer güdülerin ortaya çıkması engellenmektedir.
2. Güvenlik İhtiyacı: Fizyolojik ihtiyaçları karşılanan kişinin bir sonraki ihtiyacı güvenlidir. Can ve mal varlıklarının korunması, baskı ve zorlamaya karşı kendini koruma gereksinimi, işsizlik, yaşlılık gibi durumlarda kişinin kendini güvende hissetme gereksinimi gibi ihtiyaçları kapsamaktadır.
3. Ait Olma İhtiyacı: Fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasından sonra kişi üyesi olduğu topluluğa ait olma ihtiyacı içerisinde olur ki bu ihtiyaçlar sosyal yönü ağır basan sevmeye, sevilme, aidiyet gibi ihtiyaçlardır.
4. Statüyü Kazanma İhtiyacı: Yukarıda belirtilen ihtiyaçların karşılanmasından sonra kişi kendisine saygı duymayı, çevresindekilerin de kendisine saygı duymasını ve becerilerinin takdir görmesini ister.
5. Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: Yukarıdaki 4 temel ihtiyacı da karşılanan kişi ideal ve yeteneklerini gerçekleştirmeye ihtiyaç duyar. Birey bu aşamada ideallerini gerçekleştirmeye, başarmaya ve haz duymaya çok daha fazla önem verir (Kaplan, 2007'den akt., Turan Engin, 2012, s. 58-59).

2. 6. 3. 1. 3. Herzberg'in İkili Etmen Kuramı

Frederick Herzberg 1959 yılında yapmış olduğu "İş Motivasyonu" isimli çalışması oldukça ilgi çeken bir çalışma olmuştur. Herzberg 200 mühendis ve muhasebeci üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında anket çıktıları baz alınarak "İki Etmenli Motivasyon Teorisi"ni tanımlamıştır. Çalışanların işleriyle ilgili beklentilerini belirlemeye çalışmış, meslekleriyle ilgili olarak kendilerini olağanüstü iyi ve olağanüstü kötü hissetmelerine yol açan hususları ayrıntılı bir şekilde açıklamalarını istemiş ve almış olduğu yanıtları sınıflandırmıştır

(Semerci, 2005). Bu araştırmalar neticesinde kişinin mesleğiyle olan bağın temel bağ olduğu, mesleğe karşı tutumun başarılı-başarisız olmasını doğrudan etkileyeceği ortaya çıkmıştır. İnsanların işlerini yaparken mutlu ve kötü hissettikleri durumların birbirinden farklı olduğu tespit edilmiş olup bunların bir bۆlümü iş tatminiyle ilişkili iken bir bۆlümü de iş tatminsizliğiyle ilişkili bulunmuştur (Lungberg vd., 2009).

Herzberg'in teorisine gۆre bazı unsurların yokluğu çalışanlarda doyumsuzluğa neden olup motivasyonu ortadan kaldırırken aynı faktörlerin varlıkları ise çalışanları gۆdۆlememekle birlikte çalışanların gۆdۆleneceęi yeterli koşulları sağlamış olur. İki Etmen Kuramı'na gۆre bazı etmenlerin yokluğu kişilerde doyumsuzluğa yol açarak gۆdۆlenme etkisini ortadan kaldırmakta iken aynı faktörlerin varlığı ise kişileri gۆdۆlememekle birlikte gۆdۆleneceęi yeterli koşulları sağlamış olur Herzberg kurum politikaları, çalışma şartları, maaş, ۆzel yaşamdaki tatmin seviyesi, kurumdaki astlarla ۆstler arası iletişim gibi doğrudan gۆrevle ilgisi bulunmayan konuları "hijyen faktörler" olarak ifade eder (Kaplan, 2007).

2. 6. 3. 1. 4. McClelland'ın Başarıya Gۆdۆlenme Kuramı

Bu yaklaşımın temelinde başarma ihtiyacı, gۆ ihtiyacı ve bağlılık/ilişki kurma ihtiyacı olmak ۆzere 3 temel ihtiyaç bulunmaktadır. Bunlardan başarma ihtiyacı kişinin başarıya verdiği ۆnem ve değeri ifade etmekte iken gۆ ihtiyacı başkalarını etkileme, prestij oluşturup bunu koruma ihtiyacı iken bağlılık/ilişki kurma ihtiyacı da başkalarıyla ilişki kurma, gruba dahil olma ve sosyal ilişkileri geliştirmeyi ifade etmektedir (Koçel, 2005'ten akt., Kۆkۆzkan, 2015, s. 105).

2. 6. 3. 1. 5. Alderfer'in ERG Kuramı

Alderfer ihtiyaçları "var olma", "ilişki kurma" ve "gelişme" olmak ۆzere 3 grup altında ele almıştır. Alderfer'e gۆre var olma ihtiyacı Maslow'un fiziksel ve gۆven ۆzerine dayalı olan ihtiyaçlara karşılık gelir. Alderfer'e gۆre ilişki kurma ihtiyacı da Maslow'un teorisindeki aidiyet ve sevi ihtiyaçlarına denk gelir. Alderfer'in ortaya attığı gelişim ihtiyacı da Maslow'un ortaya koymuş olduğu değer ve kendini gerçekleştirme ihtiyaçlarına denk gelmektedir (Gۆlnar, 2007).

2. 6. 3. 2. Sۆre Kuramları

2. 6. 3. 2. 1. Victor Vroom'un Beklenti Kuramı

Bu kuramda kişide ۆdۆle karşı ortaya çıkan beklentinin davranışın ortaya çıkmasında ۆnemli etkenlerden birisi olduğu ileri sۆrۆlmektedir (Robbins ve Judge,

2013'ten akt., Şahin vd., 2017, s. 408). Bu kuram, bireylerin her birinin farklı ihtiyaçları ve güdüleyicileri olduğunu savunur. Bunlar, örgüte ve bireyin yaptığı işe göre farklılık gösterir. Yetenekli bir yönetici, teşvik edici ödeme sistemi gibi ihtiyaçların doyurulmasını sağlayacak özendiriciler önerecektir ve bunlar hem bireyse hem de örgütsel yarar sağlayacaktır (Yıldırım, 2009, s. 47).

2. 6. 3. 2. 2. Porter Lawler'ın Çok Değişkenli GÜdülenme Kuramı

Daha çok çaba her zaman performansta artış sağlamamaktadır. Değerliliğin belirlenmesi, çabayla motivasyon arasındaki ilişkinin belirlenmesi Vroom tarafından ortaya konulduğu kadar kolay olmamaktadır. Bu hususla ilgili olarak 2 düşünce geliştirilmiştir;

1. Kişiler yapmış oldukları işler için gereken bazı özelliklere ya da kabiliyetlere sahip olmayabilirler.
2. Kişiler yapmış oldukları işlerle ilgili yeteri kadar bilgiye sahip olmayabilirler.

Porter ve LawlerVroom tarafından oluşturulan Beklenti Kuramı'nı daha da geliştirmişlerdir. Zira Vroom kişilerin yetenekleri ve bilgi düzeyleri üzerine odaklanmamıştır. Halbuki sergilenen çabanın performansa dönüşmesi bu özellikleri varlığıyla mümkündür ki bunlar kişide bulunmuyor ise ne kadar çaba gösterilirse gösterilsin bu çabaların performans dönüşmesi söz konusu değildir (URL-1'den akt., Turan Engin, 2012, s. 61-62).

2. 6. 3. 2. 3. Locke'un Amaç Kuramı

Amaç Kuramı'na göre kişinin belirlemiş olduğu amaçlar motivasyon düzeyini belirler. Erişilmesi güç ve yüksek amaçlar belirleyenler elde edilmesi son derece kolay amaçlar belirleyenlere kıyasla daha yüksek performans sergileyecek ve dolayısıyla da daha fazla motive olacaktır. Bu teorideki ana fikir kişilerin kendileri için belirlemiş oldukları amaçların ulaşılabilirlik düzeyidir (Edwin Locke, 1976'dan akt., Tuna ve Türk, 2006, s. 620-621).

2. 7. Müzik Eğitiminde Motivasyon

Müzik eğitiminde pek çok öğretim ilkesi kullanılmakta olup bunlar önemli yol göstericilerdir. Müzik etkinliklerinin düzenlenmesinde ve müzikal davranışların kazandırılmasında bu öğretim ilkeleri önemli katkı sağlamaktadır. Hazırlık ve olgunlaşma, rahat ve güvende hissetme, bireysel farklılıkların ortaya konması, çevre, sorunların çözümü, bütün-parça-bütün, süreklilik ve değerlendirme, motivasyon gibi faktörler müzik eğitiminde kullanılmakta olan öğretim ilkeleri arasında yer alır. Müzik öğretiminde yararlanılmakta olan motivasyon ilkesi uzun süreç gerektiren müzikal performans

eğitiminde hayati öneme sahiptir. Öğrencilerin eğitim döneminde ve daha sonrasında kuvvetli bir motivasyona sahip olmaları çalma ve çalışma faaliyetleri üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Konu ne olursa olsun öğrencilerin neden uğraşmak zorunda oldukları, bir tartışma ortamı sağlanmak suretiyle öğretmenler ve öğrencilerle beraber ortaya konulabilir. Çünkü öğrenciler yaptıkları etkinliklerin amacını ve anlamını anladıkları zaman etkinlikler de onlara ait olur. Motivasyonun doğal aracı çeşitliliktir. Müzik farklı etkinlikler sağlamanın yanı sıra iyi bir planlama çeşitliliği de sağlar. Müziksel deneyimlerden alınan doyum ve haz öğrenmeyi motive eder (Çilden, 2001).

Müzik eğitimi temelde müziğin insan hayatındaki fonksiyonlarından ileri gelir ve bunlar çeşitli, çok boyutlu, çok yönlü, ayrıntılı ve kompleks olup bu fonksiyonlar bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere beş grup altında ele alınabilir. Belirtilen bu fonksiyonların insan yaşamındaki yeri ve önemi göz önünde bulundurulduğunda müziğin hem yararlı-kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili bir eğitim yöntemi, hem de önemli bir eğitim alanı haline geldiği ifade edilmektedir (Uçan, 1997, s. 60).

Hiç kuşkusuz müzik eğitimi diğer eğitim alanlarından farklı bir sürece sahip olup bu farkı yaratan en önemli unsurlardan birisi eğitimcinin ve öğrencinin yaratıcı özelliğe sahip olmasıdır. Müzik eğitiminde öğrencinin özgün bir yaratıcı ve yorumcu haline gelmesi kendi yeteneğinin yanı sıra eğitici tarafından motive edilmesine, bu motivasyonun oluşum kaynağına ve süreç içindeki etki şekline bağlıdır (Günel, 1999).

Öğrencinin çalgısını temelde tekrar tekrar çalarak ve eseri takılmadan çalabilecek seviyeye gelene dek uygun zaman aralıkları vererek yaptıkları çalışmalar ile öğrendikleri ifade edilmekte olup bunun için de öğrenciyi alıştırmaya yapmanın gerekliliği konusunda ikna etmenin yanı sıra öğrenciyeye etkili araştırmanın nasıl yapılacağına da öğretilmesinin gerekliliğine dikkat çekilmektedir. Belirtilen bu koşullar sağlanamadığında bilinçsiz bir şekilde yapılan alıştırmanın bu süreci monoton hale getirebileceği ve dolayısıyla da bu süreçten yeteri kadar yarar elde edilemeyeceği gibi öğrencinin öğrenmeye olan ilgisi de negatif olarak etkilenecektir. Çalgı çalmada yaşanan zorluklarla baş edilebilmesi için alıştırmaya sürecinin uygun yaklaşım ve yöntemler kullanılarak ilginç ve bilinçli hale getirilmesinin de önemli olduğu ifade edilmektedir (Ercan, 1999).

2. 7. 1. Piyano Eğitiminde Motivasyon

Motivasyon, öğrenciyi belirli faaliyetlere başlamaya yönlendirir ve bu faaliyetlerde devam etmesini sağlar. Öğrenme stratejisini ve bilişsel sürecini etkiler. Motivasyon, öğrencinin enerjisini ve çalışma seviyesini yükselterek istenen hedeflere yönlendirir (Özevin, 2006).

“Motivasyonun kaynağını, öğrencinin öğrenmeye olan istek duygusu oluşturur. Öğrencilerin gösterecekleri çaba, başarının sağlanmasında diğer tüm etkenlerden daha önemli bir isteklendirme kaynağıdır. Piyano eğitimi sürecinde çalışmaya ve performansa dayalı başarının sağlanmasında öğrencilerin göstereceği çaba daha büyük önem kazanmaktadır (Ömür, 1998, s. 43)”.

Bu bilgiler ışığında piyano eğitiminde motivasyon sayesinde öğrencilerin aşağıdaki kazanımları hedeflediği söylenebilir:

1. Sesleri ve ritmi sembolleriyile doğru kavrama (nota okuma),
2. Klavye üzerinde, doğru oturuş duruş kuralları doğrultusunda parmakları seri ve senkronize kullanabilme,
3. Eserin barındırdığı müzikal ifadeyi (melodik ve armonik ifadeleri) tarihsel dönemleri ve gelişimleri farkındalığı içerisinde yorumlayabilme,
4. Edindiği becerileri heyecanını kontrol altına alıp, sergileme yetisini kazanma,
5. Uzun eğitimi sonunda zihnindeki birikimle yüreğindeki coşkuyu çalgısıyla seslendirebilme.

Bu hedeflere ulaşmak için disiplinli ve özverili bir çalışma temposuna ihtiyaç duyulmaktadır. Böylesi bir özveri ancak öğrencinin öğrenme isteği ve heyecanı ile beslenebilir. Öğrencinin motivasyonu, piyano eğitiminin sihirli anahtarıdır. Küçük yaş öğrencilerin motor becerileri daha çevikken, lise çağı piyano öğrencilerin küçük yaş piyano öğrencilerine oranla motivasyonları daha fazladır (Wristen, 2006). Wristen, yetişkinler üzerinde yaptığı araştırmasında yaşın motivasyon becerisiyle paralellik gösterdiğini belirtmektedir. Küçük çocuklara kıyasla yetişkin yaş motivasyon sağlamada avantaja dönüşebilmektedir.

“Müzik eğitiminin temel taşlarından biri olan piyano eğitiminde, başarısız öğrencilerin genellikle çalışma hevesini kaybettiği gözlenir. Genel çalışma disiplinine sahip olmayan ve düzensiz bir başarı grafiği çizen öğrencilerin, nasıl ve ne şekilde çalışması gerektiği konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Bu durum öğrencilerin piyano dersine olan bakış açılarını olumlu yönde etkileyerek başarılı olma isteklerini arttıracaktır. İstekli olan öğrencinin başarmak için daha fazla çaba göstermesi daha olasıdır (Kurtuldu, 2010, s. 921)”.

Özveri ve disiplinli çalışma isteyen piyano eğitiminde, başarısızlık deneyimlerinin yaşandığı ve çalışma hevesinin kaybedildiği dönemler yaşanmaktadır. Piyano öğretmenin rehberliğinde bu dönemin telafi edilip tekrar çalışma hevesinin kazandırılması gerekmektedir.

2. 7. 2. Müzik Eğitiminde Motivasyon Ölçekleri

Aşağıda motivasyon tanımları paralelinde, motivasyon ölçeklerinin özellikleri, müzik eğitimindeki önemi ve bu alanda kullanılan bazı ölçeklerle ilgili genel bilgilere yer verilmiştir.

“Cüceloğlu'na göre GÜDÜ (Motivasyon); istekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır. Açlık, susuzluk, cinsellik gibi fizyolojik kökenli güdülere dürtü (drive) adı verilir. İnsanlara özgü başarıma isteği gibi yüksek dürtülere de gereksinme vardır. GÜDÜLER organizmayı uyarır ve faaliyete geçirir. Organizmanın davranışını belirli bir amaca doğru yöneltir. Organizmanın davranışında bu iki özellik gözlemlendiği zaman organizmanın güdülenmiş olduğu söylenir (Cüceloğlu, 2015, s. 229)”.

“Bireyi öğrenme amacıyla harekete geçiren güce, kaynağı ne olursa olsun öğrenme güdüsü denir. Öğrenme güdüsü öğrencinin dikkatine ve çabasına komuta eder. Öğrencinin dikkatini öğrenilecek davranışın işaretçilerine, davranışın öğrenilmesinde rolü olan öğretme-öğrenme durumunun öğelerine yönelir (Özçelik, 2010, s. 107)”.

“Eğitimde bugüne kadar yapılmış olan araştırmaların sonuçlarına göre, bir öğrencinin öğrenilecek materyale ve öğrenmeye karşı duyuşsal yöneliminin olumluluk derecesi ile aynı öğrencinin bu konudaki hedeflerle tutarlı öğrenme düzeyi arasında olumlu (pozitif yönde) bir ilişki vardır. Eldeki ünite ya da dersin hedeflerinde kapsanan yeni davranışları öğrenmeye istekli olan ve bu yeni davranışları öğrenmede başarılı olacağına inanan öğrenciler böyle olmayanlardan daha çok öğrenmektedirler. Hedeflerle tutarlı öğrenme düzeyinde gözlenebilecek olan toplam değişkenliğin dörtte bire yakını, öğrencilerin öğrenme materyaline ve öğrenmeye karşı duyuşsal yönelimlerinin olumluluk derecesine bağlanabilmektedir. Buradaki ilişkiden sorumlu olan etkenin, öğrencinin öğrenmeye karşı güdü derecesi olduğu anlaşılmaktadır (Özçelik, 2011, s. 66)”.

Öğrencilerin eğitimsel ve gelişimsel çıktılarını önceden kestirmeye olanak tanıdığı için bir öğretmenin motivasyon tarzının önemli bir yapı olduğunu söyler (Renwick ve Reeve, 2012'den akt., Kurtuldu ve Aksu, 2015, s. 322). Aynı şekilde Renwick ve Reeve (2012); özerklik destekleyici (autonomy-supportive) öğretmenlerin “İşte sana bir mücadele; senin becerilerine meydan okuyacak olan müzik parçası bu....” veya, “Tamam aynı müzik parçasını tekrar tekrar çalmak sıkıcı olabilir, ancak bu tekrarın nedeni, her defasında giderek küçük gelişmeler sağlamak ve en sonunda da sizi müzik eserinde usta yapmaktır.” veya “Ben fazla gelişme duyamıyorum. Bunun neden olabileceğini biliyor musunuz?” veya “Parçanın bu kadar zor ve sıkıcı görünmemesi için farklı olarak neler yapabiliriz. Öneriniz var mı?” şeklindeki motivasyonel ifadeleri kullanırken, denetleyici öğretmenin ise “Sızlanmayı bırak!. Eğer sana dediğim şekilde pratik yapsaydın bu kadar zorlanmayacaktın. Bu yüzden hizaya gel ve çalışmaya başla..” şeklinde konuşmaya meyilli olduklarını belirtmektedirler.

Özmenteş, çalışmasında öğretmenlerin öğrencilerini çalgılarına ve çalgı derslerine motive etmek için kullandıkları stratejileri şöyle tespit etmiştir.

“Kişiyeye özgü uygulamalar yapma, öğrencilerle devamlı konuşma, öğrenciler ile demokratik bir iletişim kurma, hedef belirleme konusunda yardımcı olma, derste resimlerden yararlanma ve kayıt dinleme, öğrencilerin sıkılmaması için derse aralar verme, öğrenci ile sağlıklı iletişim kurma, öğrencinin öğretmene inanması ve güvenmesi, öğrencilere konser verdirme, iletişim kurma, konuşma (Özmenteş, 2013, s. 323)”.

Girgin (2015a) çalışmasında; müzik öğretmeni adaylarının çalgı eğitiminde ‘Derse Güdülenme İle İlgili Beklentiler’ başlığı altında öğretmenlerinden bekledikleri konusunda; “Yapıcı şeyler söylemeli, güler yüzlü olmalı, sanatını icra edebilmeli, sert bir üslubu olmamalı, despot olmamalı, eşlikli çalmalı, ders dışı konularla ilgili de konuşmalı, hedef belirlemeli, yaratıcılığı göstermeye olanak sağlamalı, öğrencinin dikkatini çekecek parçalar vermeli, güvenmeli, dobra olmalı, not için değil sanat için müzik yapıldığını hissettirmeli, kolay eserler vermeli, eksik yanları söylemeli, zor eserler vermeli, konuşmalı” derken, öğrencilerin denetleyici ve özerklik destekleyici öğretmen profiline ilişkin düşünceleri hakkında önemli göstergeler sunmaktadır.

“Eğitimde gözlenmeye ya da ölçülmeye çalışılan değişkenler genellikle; başarı, ilgi, motivasyon, yetenek vb. gibi psikolojik değişkenlerdir. Bu değişkenlerin birçoğunun fiziksel nitelikleri bilinmez ve bu nedenle fiziksel boyutları tanımlanamaz. Bu değişkenleri ölçmek ve tanımlamak için çeşitli ölçme yöntem ve tekniklerinden yararlanılır (Kan, 2007, s. 2)”.

Ölçek kavramı kısaca ölçme sonuçlarının matematiksel özellikleri şeklinde tanımlanabilir (Turgul ve Baykul, 1992, Baykul, 2000’den akt., Kan 2007, s. 11). Eğitim uygulamalarında ölçme araçları; seçme, sınıflama, yerleştirme gibi yönetsel alandaki kararlara, psikolojik danışma ve rehberlik gibi psikolojik hizmet alanlarındaki kararlara, bilimsel hipotezlerin test edilmesi gibi araştırma alanlarındaki kararlara ve öğretimi geliştirme alanındaki kararlara dayanak sağlama bakımından önemlidir (Karaca, 2008, s. 6). Öğrenmeye karşı motive olmanın işaretçileri hakkında; ‘belli bir konuya gönüllü olarak harcanan zamanın miktarı, konu ile ilgili yeni davranışları öğrenmede başarılı olma beklentisinin gücü, konu ile ilgili yeni davranışları öğrenme gücünde olduğuna inanma derecesi vb. öğrenme güdüsünün bugüne kadar bulunabilmiş olan gözlenebilir nitelikteki başlıca işaretçileridir’ derken güdülenmeyi ölçmeye dönük ölçeklerin odak noktalarına da işaret etmektedir Özçelik (2011, s. 66).

Eğitim alanındaki motivasyon konulu çalışmalar; öğretmen motivasyonu ve öğrenci motivasyonu olarak iki boyutta düşünülmektedir. Ülkemizde yürütülen motivasyon araştırmalarında özellikle öğrenci motivasyonu üzerinde yoğunlaşıldığını görmekteyiz. Motivasyonun öğrenmedeki olumlu fonksiyonu görülünce bu alandaki çalışmalar farklı disiplinler açısından da ele alınmıştır. Bu disiplinlerden birisi de müzik eğitimi olmuştur.

Çalgı eğitimine dönük motivasyonda içsel ve dışsal faktörler önemli bir rol oynamaktadır. Çalgı eğitiminde dışsal motivasyon kaynakları olarak; aile, arkadaşlar ve önceki müziksel deneyimler kadar, çalgı öğretmenin de çok önemli bir rol oynadığını belirtir (Sichivitsa, 2007)'den akt., Özmenteş, 2013, s. 321).

Çalgı eğitiminde öğretmenin en büyük görevinin öğrenciye çalgıyı değil müziği sevdirmek olduğunu, çünkü çalgının bir araç, müziğin ise bir amaç olması gerektiğini, motivasyon konusunun çok önemli olduğunun bilinmesine rağmen, müzik eğitiminde okullarda yaşanan en önemli sorunun öğrencilerin güdüsüzlüğü sorunu olduğunu belirtir (Sungurtekin, 2010). Müzik eğitimi çalma ve söyleme performanslarının yoğun olduğu bir alandır ve performansın kalitesinin artırılmasında en önemli değişkenlerin başında motivasyon gelmektedir.

Motivasyon Ölçeklerinde Bulunması Gereken Temel Özellikler

1. Ölçülecek yapının çok iyi tanımlanmış olması gerekir. Motivasyon konusunda mevcut kavram, ilke ve genellemeler, bilimsel literatürle açıklanmış olmalıdır. Ölçeğin tüm maddeleri motivasyon kavramına dönük olarak oluşturulmalıdır.
2. Madde havuzu oluşturulmalı. Oluşturulan madde havuzu; geçerlik ve güvenirlik için ön uygulamalardan geçirilmeli ve yetersiz maddeler ölçekten çıkarılmalıdır.
3. Anlamlı ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmesinde örneklem sayısının madde sayısından en az beş kat fazla olması önerilmektedir.
4. Motivasyon ölçeği taslağı; ilgili alanın eğitimcisi, ölçme değerlendirme uzmanı, psikolog, dil bilimci vd. oluşan bir uzman grubundan onay almalıdır.
5. Ölçeğin geliştirilmesi, çoğaltılması, uygulanması ve puanlanmasının kolay ve ekonomik olmasına dikkat edilmelidir (Tavşancıl, 2002'den akt., Girgin, 2015b, s. 1725).

2. 8. Müzik Eğitiminde Kullanılan Motivasyon Ölçekleri Örnekleri

Motivasyonun ölçüldüğü çalışmalar incelendiğinde motivasyon ölçümünde farklı tekniklerin kullanıldığı görülmekte olup bu teknikler arasında motivasyon seviyesinin Tematik Algı Testi ile ölçümü ya da öğrencilerin kendilerine verilen bir görev gerçekleştirirken harcadıkları zaman ve sergiledikleri davranışların kaydedilerek analiz edilmesi gibi teknikler de yer almaktadır. Bazı araştırmalarda motivasyon düzeyi birkaç soruyla belirlenmekte iken bazılarında ise motivasyon seviyesinin tespitinde tek veya çok faktörlü ölçekler kullanılmıştır. Bunların yanı sıra hem işi hem de akademik motivasyonu aynı anda ölçen ölçekler de kullanılmaktadır (Amabile ve diğerleri, 1994).

Müzik eğitiminde kullanılan bazı yaygın motivasyon ölçekleri aşağıda verilmiştir.

Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeği (MSLQ) öğrencilerin derse vermiş oldukları değer, içsel motivasyon düzeyleri, özyeterlik ve derin strateji kullanma seviyelerinin ölçülmesi için Pintrich ve diğerleri (1991) tarafından geliştirilmiş olup Türkçeye Büyüköztürk ve diğerleri (2004) tarafından uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yapılan güvenilirlik analizleri neticesinde ölçeğin güvenilirlik katsayıları öğrencilerin derse verdikleri değer için .84, içsel motivasyon için .79, özyeterlik için .88 ve derin strateji kullanımı için de .85 olarak tespit edilmiş olup bu değerler de ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Müzik Öğretmenliğine Güdülenme Ölçeği; Motivasyon üzerine çok sayıda araştırmada pek çok farklı kuram kullanılmıştır. Örneğin yükleme kuramı ve bu kuramın basit prensibi insanların akademik başarı ve başarısızlıklarına yol açan faktörleri anlamada bir çatı teşkil etmiştir. Başarısızlığa yol açan nedenlerde başkalarınınca etkili olan şans, harcanan enerji, çaba, yardım ve yapılabirlik seviyesi gibi faktörler bulunmaktadır (Cocley ve Cunningham, 2001). İfade edildiği üzere bazı araştırmacılar öz belirleme seviyesinin ve kontrollü davranışların yüksek olmasının rolünün akademik performans üzerinde etkili olduğunu bildirmişler ve öz belirleme kuramını önermişlerdir (Deci ve Ryan, 2000). Öz belirleme kuramı davranışları içsel olarak güdülenmiş, dışsal olarak güdülenmiş, güdülenmemiş davranışlar şeklinde gruplandırır. Müzik Öğretmenliğine Güdülenme Ölçeği akademik güdülenmenin ölçümünde içsel, dışsal güdülenme ve güdülenmesizlik alt boyutlarını içine alan Deci ve Ryan (2000), Vallerand ve diğerleri (1993) tarafından geliştirilmiş olan ölçeklerden yola çıkarak geliştirilmiş bir ölçektir. Müzik Öğretmenliğine Güdülenme Ölçeği "öz belirleme kuramı"na dayalı bir ölçektir. 5'li Likert tipinde 23 adet sorudan oluşmaktadır.

Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Güdülenme Ölçeği; Bu ölçek Çalışkan (2008) tarafından hazırlanmış olup öz-düzenleme kuramına dayanmaktadır. Ölçek müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgılarına yönelik güdülenme seviyelerini ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme aşamasında öncelikli olarak konuyla ilgili çalışmalar taranmıştır. Yapılan literatür taramaları doğrultusunda 34 maddelik bir soru havuzu oluşturulmuştur. Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Marmara Üniversitesi'nde 138 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiş, elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yapılarak 25 maddelik son halini almıştır. Ölçekte ters ve düz ifadeli sorular yer almakta olup maddelerin değerlendirilmesinde düz ifadeli maddelerin "tamamen katılıyorum" seçeneği maddeye ilişkin güdülenme seviyesinin yüksek olduğunu göstermekte, ters ifadeli maddelerde de yine bu seçenek maddeye ilişkin güdülenme seviyesinin düşük olduğunu göstermektedir. Sorular 5'li Likert tipindedir.

Müzikal Motivasyon Ölçeği; Bu ölçek genel müzik eğitimi alan öğrencilerin müzikal motivasyon seviyelerini ölçmek için ilk kez Asmus tarafından 1989'da geliştirilmiş olan "The Motivating Factors" ölçeği baz alınarak geliştirilmiştir. Deneklerin ön planda tutulduğu bu ölçekteki sorular Likert tipinde olup müzik eğitimi sistemlerinde özel başarı motivasyonunu ölçmeyi sağlar (Daniel, 2006).

35 sorudan meydana gelen müzikal motivasyon ölçeğinde farklı motivasyonel dayandırmalara işaret eden testler yer almaktadır. 1, 6, 14, 18 ve 27 numaralı sorulara müzikte başarıya ulaşmaya dayanmakta iken 2, 7, 11, 15, 19, 25 ve 28. sorular müzikle ilgili bir geçmişe sahip olmaya dayanan başarıya işaret etmektedir. 3, 8, 12, 20, 24 ve 29. sorular ise sınıf ortamı ve çevresel faktörlere dayanan başarıyı ele almakta iken 4, 9, 13, 21, 26 ve 30. sorular başarıya yetenek faktörüne dayandırmaktadır. 5, 10, 16, 17, 22, 23 ve 31. sorular da öğrencilerin müzikle ilgili kendi algıları ve hisleriyle ilgili dayandırmaları içerir. Ölçeğin güvenilirlik düzeyi oldukça yüksek bulunmuştur (Cronbach Alfa = .963).

Piyano eğitiminde motivasyon ölçeği; bu ölçek Kurtuldu (2012) tarafından geliştirilmiş olup 25 maddeden oluşmaktadır. Sorular 5'li Likert tipindedir. Ölçekten elde edilen puanlar 25-125 arasında değişmekte olup puandaki artış motivasyonun arttığını gösterilmektedir.

2. 9. Müzik Eğitimindeki Motivasyon Çalışmaları ve Elde Edilen Sonuçlar

Özellikle ülkemizde müzik eğitiminde motivasyonun önemi ve fonksiyonunu ortaya koymaya dönük bilimsel çalışmaların temel özellikleri ve bu çalışmalardan ortaya çıkan sonuçlar aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

1. Müzik eğitiminde motivasyon çalışmaları daha çok müzik öğretmeni adaylarının müzik eğitimleri hakkında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların çok azı güzel sanatlar lisesi öğrencileri ile ve çok az da bizzat aktif müzik öğretmenleri hakkında yapılmıştır.
Bir başka açıdan bakıldığında müzik eğitiminde motivasyonun önemi ve fonksiyonu konulu çalışmalar, mesleki müzik eğitimi kurumlarından ağırlıklı olarak eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği programlarında ve kısmen güzel sanatlar liseleri kapsamında yapılmışken, güzel sanatlar fakülteleri, müzik ve sahne sanatları fakülteleri ve konservatuarların müzik bölümlerinde gerçekleştirilmiş bir motivasyon çalışmasını tespit etmek mümkün olmamıştır.
2. Müzik eğitiminde motivasyon konusunda, incelenen 10 adet çalışmanın 4 adedi geçerlik-güvenirlilik çalışması, 4 adedi daha önceden geliştirilmiş ölçeklerin uygulanmasıdır ve bunların 2 adedi yabancı literatürden Türkçeye çevrilen

motivasyon ölçeklerinin uygulanmasıdır, 2 adedi de bu konuda yapılmış çalışmalara betimsel olarak bakan çalışmalardır.

3. Müzik eğitiminde motivasyon konulu çalışmalar daha çok çalgı eğitimindeki motivasyon düzeylerine odaklıdır. İncelenen bazı çalışmalar piyano eğitimi (Akcan Ünsal, 2011; Kurtuldu, 2011; Kurtuldu ve Aksu, 2015; Modiri, 2012), bazıları bireysel çalgı eğitimi (Girgin, 2015b ; Orhan, 2006; Özmenteş, 2013) bazıları da genel olarak çalgı eğitimi (Sungurtekin, 2010), oyun dans müzik dersi motivasyonu (Özevin, 2006) ve müzik öğretmenlik mesleğine olan güdü (Onuk, 2007) üzerine yapılmıştır.
4. Güvenirlik-geçerlik amaçlı motivasyon ölçeği çalışmaları, çalışılan ölçeklerin geçerli ve güvenilir oldukları yönündeki bulgularla sonuçlanmıştır.
5. Öğretmenler; çalgı eğitiminde motivasyonu oluşturan temel unsurların, öğretmen-öğrenci iletişimi, güven duygusu verme, öğrenci ile empati kurma, her öğrenciye kendi özellikleri açısından yaklaşabilme, öğrenci beğenisini dikkate alma, doğru literatür, kaynak, eser ve etüt verme olduğuna dönük görüş bildirmişlerdir.
6. Öğrenciler açısından bakıldığında çalgı başarısını etkileyen temel unsurların; çalgı eğitiminde kullanılan öğretim metot ve materyalleri, öğretim elemanının müzikal geçmişi, öğrenci-öğretmen iletişimi, öğretmenin ders içindeki davranışları, yetenek ve çalışma, kararlı bir kişiliğe sahip olma, öğretmenin sıcak ve sevecen algılanması vb. olduğu bulgularına ulaşılmıştır.
7. Ölçek sonuçları açısından bakıldığında da özellikle müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi motivasyon düzeyi ölçümlerinde, öğrencilerin motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu, en yüksek motivasyonun lisans birinci sınıflarda olduğu, GSL mezunu öğrencilerin diğer lise mezunu öğrencilere oranla daha fazla motive olduğu, kız öğrencilerin erkeklere oranla nispeten daha fazla motive oldukları yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.
8. Öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine dönük güdülenmeleri ile ilgili olarak ta, adayların mesleğe güdülenmişliklerinin genel olarak yüksek olduğu, kız öğrencilerin erkeklere oranla daha yüksek güdülenmişlikte oldukları ve yine düşük gelir düzeyli öğrencilerin güdülenmişliklerinin daha yüksek olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır.

Aşağıda müzik eğitiminde motivasyonla ilgili yapılmış bazı çalışmalardan örnekler verilmiştir.

Günel (1999), "piyano eğitiminde motivasyon değerlendirme ölçeği oluşturma" isimli çalışmasında piyano eğitiminde ve istenildiğinde başka alanlarda da kullanılmak üzere

"Piyano Eğitiminde Motivasyonu Değerlendirme Ölçeği" oluşturulmuştur. Çalışmada piyano eğitimi alan ergen ve yetişkinlerin eğitim süreçlerinde piyano derslerine karşı var olan motivasyonlarının seviyesini, ne kadar otantik, ne kadar yalancı motivasyondan oluştuğunu ve motivasyonu önemli oranda etkileyen, öğrencilerin kendi müzikal becerilerine yönelik, uzmanlarca yeterli olduğu kabul edilen algılarının ölçülmesi amaçlanmıştır.

Korkmaz (2004) yapmış olduğu çalışmada müzik öğretmenlerinin okullarında var olan duruma göre motivasyon kaynakları ve mesleki tükenmişlik seviyelerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda İstanbul ili özel ve devlet ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenleri üzerinde çalışma gerçekleştirilmiştir.

Özevin (2006), "oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği" isimli çalışmasında öğrencilerin yaratıcılıklarını, başarılarını, ilgilerinin devamlılığını ve çalışmalarında ortaya bir ürün koymalarını etkileyen motivasyonlarının ölçümünde kullanılabilecek bir motivasyon ölçeği geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda 42 maddeden oluşan ölçeği geliştirmiş ve güvenilirlik analizi neticesinde ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Onuk (2007) müzik öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine güdülenme düzeylerini belirlemeyi ve güdülenme düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine güdülenmiş oldukları görülmüştür. Müzik öğretmenliğini bilmeye yönelik içsel olarak yüksek ve tam, meslekte deneyim için içsel güdülenme düzeylerinin yüksek olduğu ancak öğretmenliğe dışsal olarak düşük düzeyde güdülenme gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Adayların okuldaki genel akademik başarı durumlarının öğretmenliğe güdülenme düzeylerini çok az etkilediği görülmüştür. Yalnızca müzik öğretmenliği formasyon başarılarının öğretmenliğe güdülenme düzeyleri üzerinde önemli etkisi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kızların güdülenme düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu ve farklı sınıflarda bulunmalarının güdülenme düzeylerini önemli ölçüde etkilediği de saptanmıştır.

Çalışkan (2008) çalışmasında müzik öğretmen adaylarının bireysel çalgı dersinde güdülenme ve başarı durumları arasındaki ilişkiye bakılmış ve eğitim gördükleri üniversite, sınıf, cinsiyet anne baba eğitim durumu ve gelir düzeyi değişkenleri açısından ilişkisi araştırılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin bireysel çalgı öğrenmeye ilişkin güdülenme düzeyleri ile akademik başarı durumları arasında ilişki bulunduğu, Öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik güdülenme düzeyleri, sınıf değişkenine göre farklılık göstermezken, mezun oldukları okul, yaş, cinsiyet ve bireysel çalgı türü değişkenlerine göre farklılık gösterdiği, Öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik güdülenme düzeyleri, sosyo-ekonomik

durumları açısından incelendiğinde, ele alınan değişkenlerin (anne-baba eğitim durumu, gelir düzeyi), güdülenme düzeyini etkilemedikleri bulunmuştur. Aynı zamanda bu çalışmada cinsiyet değişkeninin de güdülenme düzeyini etkileyebildiği, kız öğrencilerin mesleki beklentiye ilişkin puanlarının, erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışkan (2008) bu durumu, Onuk (2007)'un çalışmalarıyla tartışmıştır. Buna göre, Onuk (2007) müzik öğretmeni adaylarının öğretmenliğe güdülenmeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, müzik öğretmenliği mesleğine, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere oranla daha fazla ilgi gösterdiklerini tespit etmişlerdir.

Kaya (2006) araştırmasında öğretmenlerin kız ve erkek öğrencilere gösterdikleri davranışları inceleyen araştırmalar ise öğretmenlerin kız ve erkek öğrencilere farklı davrandıklarını göstermektedir. Örneğin, bir araştırma öğretmenlerin ilkokuldan itibaren erkek öğrencilere daha çok soru sorduklarını, daha fazla dönüt verdiklerini (ödül, eleştiri, yönerge vb.) göstermektedir. Diğer bir araştırma, öğretmenlerin kız öğrencilerin dikkatli olma, sosyal ve destekleyici davranışlarını; erkeklerin ise rekabetçi davranışları ile problem çözme becerilerini ve başarılarını ödüllendirdiklerini göstermektedir. Bu da kuşkusuz erkek öğrencilerin eğitimden daha fazla yararlanmalarına neden olmaktadır. Kocaarslan (2009) çalışmasında genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin birbirleriyle olan ilişkisini anlamak ve bunların hangi değişkenler dahilinde farklılıklar gösterebileceğini ortaya koymayı amaçlamıştır. 331 ilköğretim okulu öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Araştırmada "Müzikal Özgüven Ölçeği", "Müzikal Motivasyon Ölçeği", "Müzik Dersi Tutum Ölçeği" ve "Öğrenci Bilgi Formu" kullanılmıştır. Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzikal özgüven ve motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Aynı şekilde öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ve müzikal özgüven düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Diğer tarafta öğrencilerin müzikal motivasyon düzeyleri ile müzik dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı söz konusudur. Aynı zamanda bu öğrencilerinin müzikal özgüven, motivasyon ve müzik dersine ilişkin tutum düzeylerinin onların bazı demografik özelliklerine göre farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir:

Korur (2008) bu çalışmasında öğrenci ve öğretmenlerin ortak algılarından belirlenen etkili fizik öğretmen nitelikleri ile öğrencilerin motivasyonu arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Nicel ve nitel çalışmalardan oluşan araştırmada, öğrencilerin fizikteki motivasyonunu etkilediği belirlenen 38 etkili fizik öğretmen niteliği belirlemiştir ve öğretmen ve öğrencilerin ortak algılarına göre bunlar 8 kategoride toplamıştır. Öğretmenlerin konu bilgisine hakimiyeti ve kişisel nitelikleri öğrencilerin motivasyonunu en çok etkileyen iki kategoridir. Nitel bölümde veriler karşılaştırmalı durum analizi ile değerlendirildiğinde öğretmenler bu

niteliklerden olumlu olanları sınıf ortamında sergilediği zaman öğrencilerin başarısını artırmışlardır. Öğretmenler bu olumlu nitelikleri sergilemedikleri zaman ise öğrencilerin motivasyonu azalmıştır.

Özder (2009) tarafından Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri viyolonsel eğitiminde motivasyonun yeri ve önemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada öğretmen ve öğrencilerin tamamına yakınının okullarının fiziksel koşullarının yeterli olduğuna dair görüşe sahip oldukları ve bu durumun öğrencilerin motivasyonu üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu görüşüne sahip oldukları tespit edilmiştir. Çalışmada öğretmenlerinin dönem içinde çalışılacak olan etüt ve eserleri seçerken öğrencilerin fikrini almasının öğrencilerin çalgı derslerindeki motivasyonu üzerindeki etkileri saptanmıştır.

Akcan (2011) tarafından çalışmada çalgı eğitiminde motivasyonun yeri incelenmiştir. Çalışmada Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinin Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalında 1., 2., 3., 4. sınıfta öğrenim gören toplam 160 müzik öğretmen adayı ve aynı kurumda 5 yıl ve üzerinde görev yapan 8 piyano öğretim elemanının görüşlerine göre: Piyano öğretmenlerinin öğrencilerle konuşma ve tartışmaya zaman ayırması ve öğrenciye karşı arkadaşça tutumları olması öğrencilerin motivasyonlarını daha çok arttırdığını belirtmişlerdir. Bu durum göstermektedir ki öğrencilere göre sınıf seviyesi yükseldikçe piyano öğretmenleriyle olan iletişimlerinin gelişmesi piyano çalmaya karşı olan motivasyonlarını da arttırmaktadır. Piyano öğretmenlerinden bu konuda çoğunlukla, ders anında metot ve materyalleri değiştirmenin öğrenci motivasyonlarını arttırdığını belirtilmiştir. Buna göre piyano öğretmenlerinin farklı metot ve materyaller bilmesinin önemli olduğu kanısına varıldığı aktarılmıştır. Üniversite kapsamında incelenen "Piyano Eğitimindeki Motivasyon Durumu" sonuçları itibarıyla GSL piyano eğitiminde motivasyonun önemini işaret etmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın desenlendiği yöntem bilgilerine yer verilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, ‘İlişkisel Araştırmalar’dan “Nedensel Karşılaştırmalı Araştırmalar” modeli ile ele alınmıştır.

“İlişkisel Araştırmalar; özellikle eğitim alanında, değişkenler arası ilişkilerin belirlenip analiz edildiği araştırmalardır” (Karakaya, 2009, s. 68).

“İlişkisel Araştırmaların bir türü olan ‘Nedensel Karşılaştırmalı Araştırmalar’ da bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki nedensel ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan araştırmalardır” (Karakaya, 2009, s. 72).

“Balcı; Nedensel – Karşılaştırma Desenini, “bir davranış kalıbının olası nedenlerini, bu kalıba sahip olanlarla, benzer nitelikteki olmayanları karşılaştırarak bulmayı amaçlayan desen (Balcı, 1997, s. 282)” olarak tanımlamaktadır.

Buradan hareketle, bu araştırmada çalışma grubundaki öğrencilerin piyano dersi motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenlerle olan ilişkisi üzerinde analizler yapılmıştır.

3. 2. Çalışma Grubu

Çalışmada verilerine ulaşılabilen toplam 305 öğrenci ele alındı. Veri setinde yer alan değişkenlere ait demografik özellikler Tablo 1’de gösterilmektedir. Ankete katılan öğrencilerin 196’sının kız, 109’unun erkek olduğu Tablo 1’den; Trabzon’dan katılan öğrenci sayısının 102, Ordu’dan katılan öğrenci sayısının 103, Giresun’dan katılan öğrenci sayısının 51, Rize’den katılan öğrenci sayısının 49 olduğu Tablo 2’den ve öğrencilerden 97 kişi 9. sınıf öğrencisi, 80 kişi 10. sınıf öğrencisi, 71 kişi 11. sınıf öğrencisi ve 57 kişinin de 12. sınıf öğrencisi olduğu Tablo 3’den görölmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubu Cinsiyet Dağılımı

Değişken	Frekans	Yüzdelik
Cinsiyet	Kız	196
	Erkek	109
Toplam	305	100

Tablo 2. Çalışma Grubunun Bulunduğu Güzel Sanatlar Liseleri

Şehir	Öğrenci Sayısı	Yüzde
Trabzon GSL	102	33,4
Ordu GSL	103	33,8
Giresun GSL	51	16,7
Rize GSL	49	16,1
Toplam	305	100

Çalışma grubunun Doğu Karadeniz Bölgesi'nden seçilmesinin nedenlerinden biri; araştırma verilerine nispeten daha kolay ulaşımı sağlayabilmek bir nedeni de çalışmanın belli bir coğrafi bölgeyi açıklamasını sağlamaya odaklı desenlemektir.

Tablo 3. Çalışma Grubunun Bulunduğu Güzel Sanatlar Liselerindeki Sınıf Düzeyleri

Sınıf Düzeyi	Öğrenci Sayısı	Yüzde
9. Sınıf	97	31,8
10. Sınıf	80	26,2
11. Sınıf	71	23,3
12. Sınıf	57	18,7
Toplam	305	100

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırmada öncelikle literatür taranmış, 'Güzel Sanatlar Liseleri', 'Motivasyon' ve 'Piyano Eğitimi' konularında gerekli literatür oluşturulmuş, daha sonra ölçeğin uygulanmasına geçilmiştir. Uygulama sürecinde Kurtuldu (2012) tarafından hazırlanan "Piyano Eğitiminde Motivasyon Ölçeği" tercih edilmiştir. Kurtuldu tarafından geliştirilen ölçeğin güvenilirlik çalışması ile ilgili bilgiler şu şekildedir.

"Ölçek için ilk olarak 28 maddelik bir form hazırlanmış ve bu form uygulama sonrasında 25 maddeye düşürülmüştür. Geliştirme çalışmasında faktör analizi, Bartlett ve KMO testleri, madde toplam korelasyon analizi ve güvenilirlik katsayısı ölçümleri gibi çeşitli işlemler denenmiştir. Uygulama sonrasında Alpha güvenilirlik katsayısı ,88 olarak bulunmuş, KMO değeri de ,87 olarak gerçekleşmiştir. Madde toplam korelasyon değerleri ve faktör değerleri de yüksek olan ölçeğin toplam varyansı açıklama oranı da %57,18 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin uygulanabilir düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Kullanılan ölçek toplan 25 maddeden oluşan tamamen katılıyorum, katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum biçiminde beşli likert tipinde cevap seçenekleri bulunan bir ölçektir. Ölçekten alınan puanlar 25 ile 125 arasında değişmektedir. Puan arttıkça motivasyonun da arttığı öngörüldüğü ölçekte alınan puanın düşük ya da yüksek olmasına göre bireyin piyano motivasyon düzeyi hakkında değerlendirme yapılmaktadır (Kurtuldu, 2011, s. 83)".

Kullanılan 'Motivasyon Ölçeği' formu eklerdedir (Bkz. Ek1).

Motivasyon ölçeğinin uygulanması ve sonuçlarının alınmasından sonra, Milli Eğitim Bakanlığı resmi izin prosedürü ile hareket edilerek çalışma grubu öğrencilerinin okul idarelerinden ilgili öğrencilerin piyano dersi 2016-2017 Güz Dönemi dönem sonu puanları talep edilmiştir. Öğrencilerin dönem sonu piyano dersi sınav puanları, çalışmada ölçüt alınan 'Piyano Dersi Başarısı' olarak kabul edilmiş ve kullanılmıştır. Bu eksenden hareketle daha sonra her bir öğrencinin piyano dersi motivasyon düzeyi ile piyano dersi akademik başarısının karşılaştırılması yapılmıştır.

3. 4. Verilerin Analizi

Çalışmada istatistiksel analizler için istatistiksel paket programı SPSS (Statistical Package for the Social Sciences, version 22) kullanıldı. Sürekli değişkenler için ortalama ve standart sapma değerleri verildi. Tüm değişkenler için frekans analizi yapıldı. Değişkenlere ilişkin grafikler için Microsoft Excel 2016 da oluşturuldu. Değişkenler arasındaki ilişkinin gücünün ve yönünün hesaplanmasında, iki değişkenli normal dağılım varsayımının sağlandığı durumlarda 'Pearson Korelasyon Katsayısına', sağlanmadığı durumlarda ise 'Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı'na bakıldı. Ölçme aracının güvenli, geçerli ve kullanışlı olduğu varsayıldığından veriye ilişkin geçerlik ve güvenirlik analizi yapılmadı.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırma çerçevesi içinde oluşturulmuş alt problemler paralelinde elde edilen bulgulara ve bunların kısaca yorumlarına değinilmiştir. Bulgular tablo ve şekiller yardımıyla sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemi; 'Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi 'motivasyon düzeyleri' nedir? şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre;

Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi için yansıtıkları motivasyon düzeylerini belirlemeden önce anketteki maddelerin puanlandırılması yapılarak, her bir öğrenciye ait motivasyon puanları hesaplandı. Anketteki maddelerden 3, 7 ve 22. maddeler hariç diğer maddelerde "Hiç katılmıyorum" seçeneği en düşük motivasyonu (yani 1 puan), "Tamamen katılıyorum" seçeneği en yüksek motivasyonu (yani 5 puan) belirtecek şekilde puanlandırıldı. 3, 7 ve 22. maddelerde ise belirtilen ifade motivasyonel anlamda negatifik içerdiği için bu maddelerin puanlandırılması tersine yapıldı. Diğer bir deyişle bu maddeler için "Hiç katılmıyorum" seçeneği 5 puan, "Tamamen katılıyorum" seçeneği 1 puan olarak alındı. Böylelikle her bir madde için 1-5 arasında puanlandırma yapılmış oldu. Cevaplandırılmamış maddeler için ise herhangi bir puan verilmedi. Dolayısıyla bir öğrencinin alabileceği toplam motivasyon puanı en düşük 25 (tüm maddeler boş bırakılmış), en yüksek ise 125 (tüm maddelerden 5 puan alınmış) olarak belirlendi. Öğrencilerin piyano sınavlarından aldıkları notların 100 üzerinden olması nedeniyle, motivasyon puanları da ölçeklendirildi. Her bir öğrencinin puanı 125'e bölünüp 100 ile çarpılarak alınabilecek en yüksek motivasyon puanınının 100 olması sağlandı. Bu puanlandırma yapıldıktan sonra Tablo 4'e göre motivasyon düzeyleri belirlendi ve örneklemdaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi için yansıtıkları motivasyon düzeylerine ilişkin frekans ve yüzdelikler ile motivasyon puanları için betimsel istatistikler Tablo 5'teki gibi bulundu.

Tablo 4. Motivasyon Düzeyi Belirleme Skalası

Motivasyon Puan Aralığı	Dereceler
0-19	Çok Düşük
20-39	Düşük
40-59	Orta
60-79	Yüksek
80-100	Çok Yüksek

Tablo 5. Her Bir Sınıf İçin Motivasyon Düzeyine İlişkin Frekans ve Yüzelikler ile Motivasyon Puanları İçin Betimsel İstatistikler

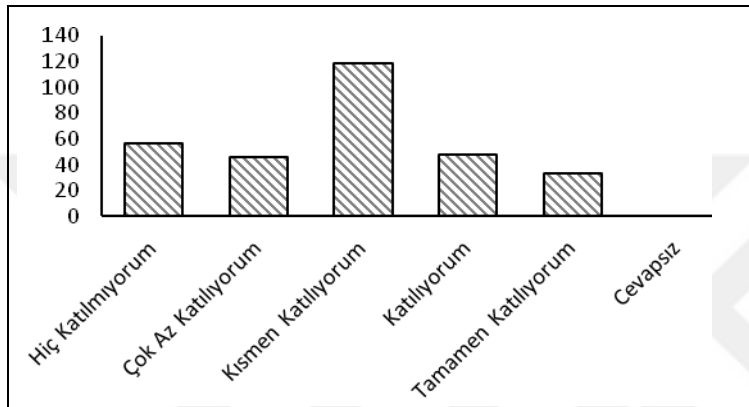
Değişken	Motivasyon Düzeyi				
	Frekans	Yüzelik	Betimsel İstatistikler		
9. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	42
	Düşük	0	0	En Yüksek Not	95
	Orta	5	5,2	Ortalama	78
	Yüksek	43	44,3	Ortanca	80
	Çok Yüksek	49	50,5	Standart Sapma	10,7
	Toplam	97	100		
10. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	27
	Düşük	1	1,3	En Yüksek Not	94
	Orta	3	3,8	Ortalama	75,4
	Yüksek	47	58,8	Ortanca	76,4
	Çok Yüksek	29	36,3	Standart Sapma	10,9
	Toplam	80	100		
11. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	32
	Düşük	1	1,4	En Yüksek Not	96
	Orta	4	5,6	Ortalama	74,3
	Yüksek	41	57,7	Ortanca	73,6
	Çok Yüksek	25	35,2	Standart Sapma	12,1
	Toplam	71	100		
12. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	43
	Düşük	0	0	En Yüksek Not	94
	Orta	7	12,3	Ortalama	72,4
	Yüksek	35	61,4	Ortanca	72
	Çok Yüksek	15	26,3	Standart Sapma	10,8
	Toplam	57	100		
Genel Puanlar	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	27
	Düşük	2	0,7	En Yüksek Not	96
	Orta	19	6,2	Ortalama	75,4
	Yüksek	166	54,4	Ortanca	76
	Çok Yüksek	118	38,7	Standart Sapma	11,2
	Toplam	305	100		

Tablo 5 incelendiğinde; özellikle tüm sınıfların 100'lük sisteme çevrilmiş ortalama motivasyon puanlarına ilişkin 'Genel Puanlar' bölümünde çalışma grubundaki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin piyano dersine karşı motivasyon puanlarının 75,4 ortalamasında olduğunu görmekteyiz. Bu "yüksek" ortalama, olumlu bir sonuca işaret etmektedir. Bir başka deyişle öğrencilerin piyano dersine ve bu derse dönük uygulamalara karşı "yüksek" düzeyde motive oldukları görülmektedir.

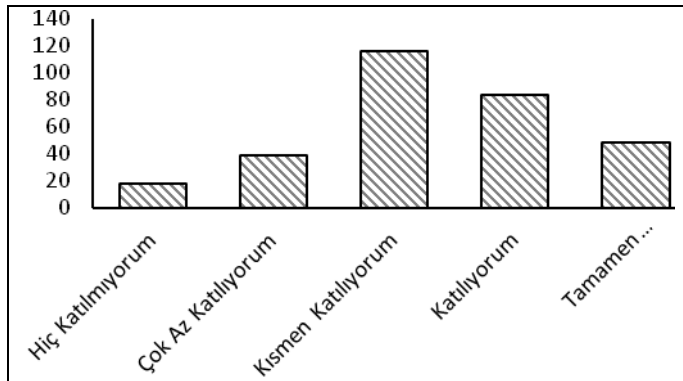
4. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi; Öğrencilerin 'motivasyon ölçeği maddelerinin her birine dönük motivasyon düzeyleri' nedir? Şeklinde oluşturulmuştur. Bu kapsamda 25 maddelik ölçeğin tüm maddelerine dönük öğrenci tepkileri ve bunlar içinde dikkat çekenlerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Maddelere ilişkin şekil 2'de ve şekil-26'da verilmiştir.

Buna göre;

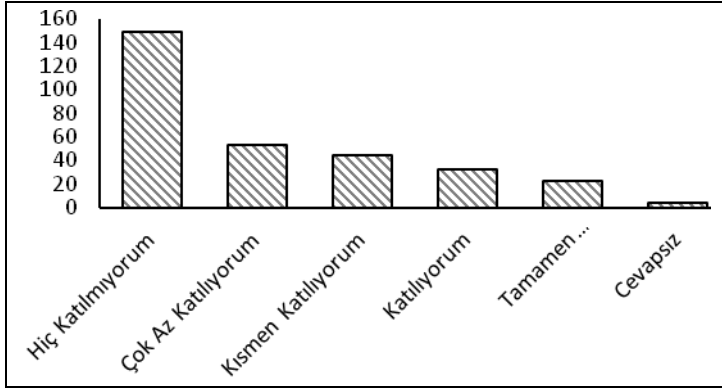

Şekil 2. Madde 1: "Piyano eğitiminde zor parçalar seçmenin daha öğretici olduğunu düşünüyorum." için frekans ve yüzdeler

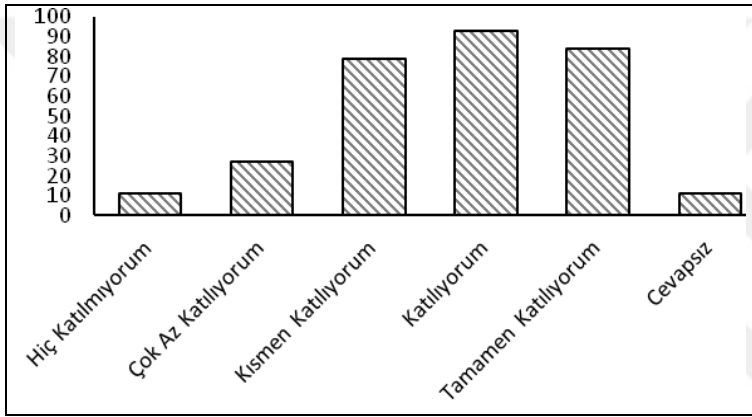

Şekil 3. Madde 2: "Piyano sınavlarından her zaman iyi not alabileceğime inanırım." için frekans ve yüzdeler

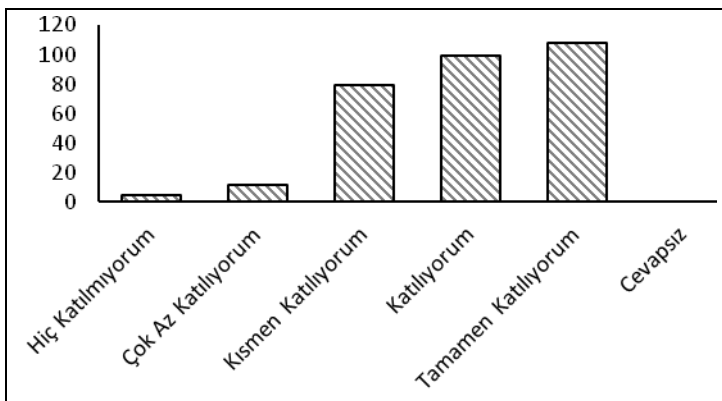

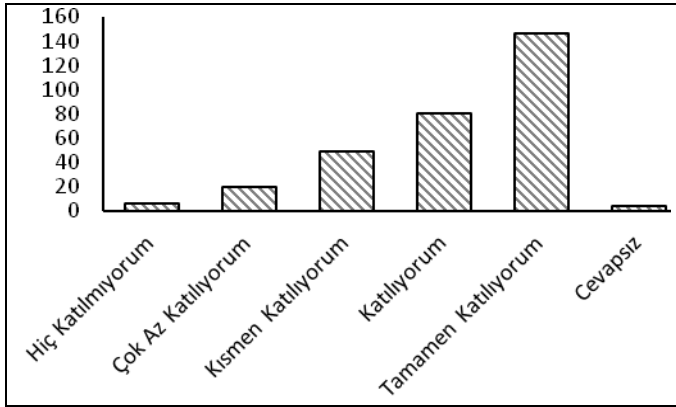
Şekil 4. Madde 3: "Piyano dersinden geçecek kadar not almam benim için yeterlidir." için frekans ve yüzdeler

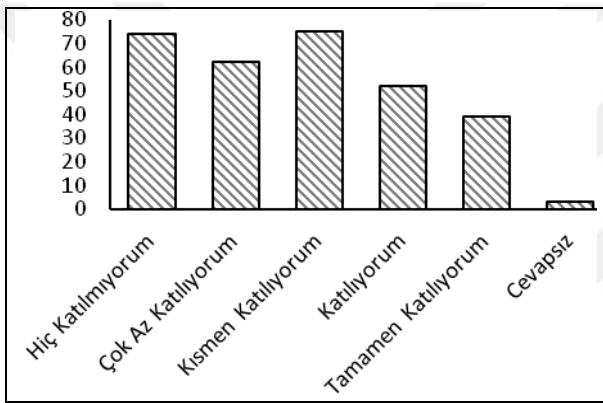
Şekil 5. Madde 4: "Öğrenmekte zorlandığım konuların kendi eksikliğimden olduğuna inanırım." için frekans ve yüzdeler

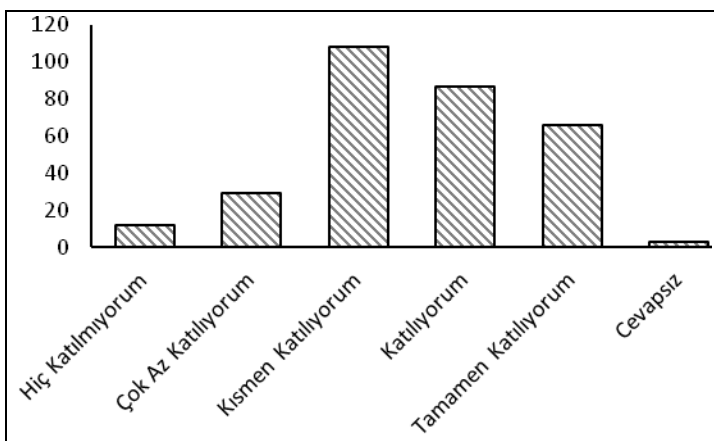
Şekil 6. Madde 5: "Piyano derslerinde anlatılan tüm konuları anlayabileceğim konusunda kendime güvenim tamdır." için frekans ve yüzdeler

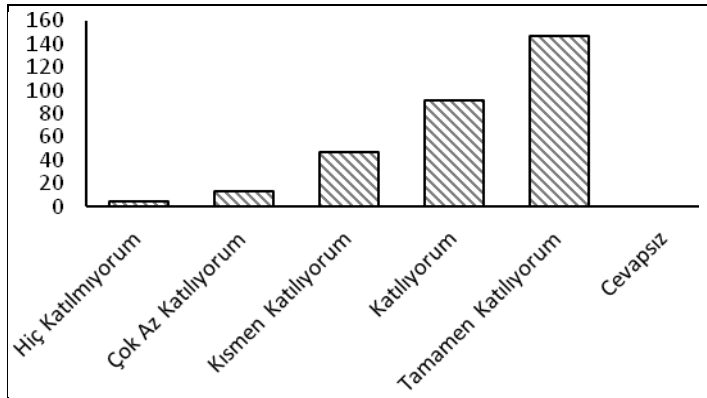
Şekil 7. Madde 6: "Eğer başarabilirsem sınıftaki tüm arkadaşlarımdan daha yüksek not almak isterim." için frekans ve yüzdeler

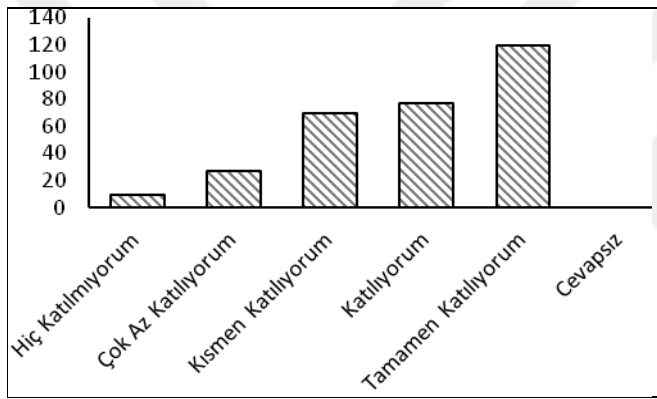
Şekil 8. Madde 7: "Piyano sınavlarında genellikle başarısızlık ve sonuçları düşüncesinde yoğunlaşırım." için frekans ve yüzdeler

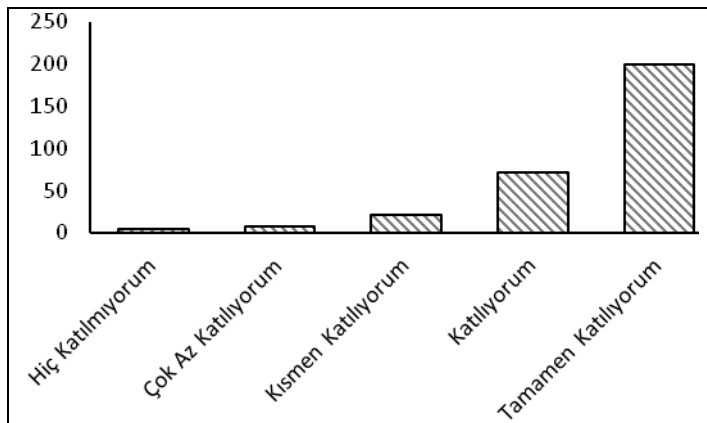
Şekil 9. Madde 8: "Piyano öğretmenimin verdiği tüm örnekleri hemen uygulayabilecek kapasitedeyim." için frekans ve yüzdeler

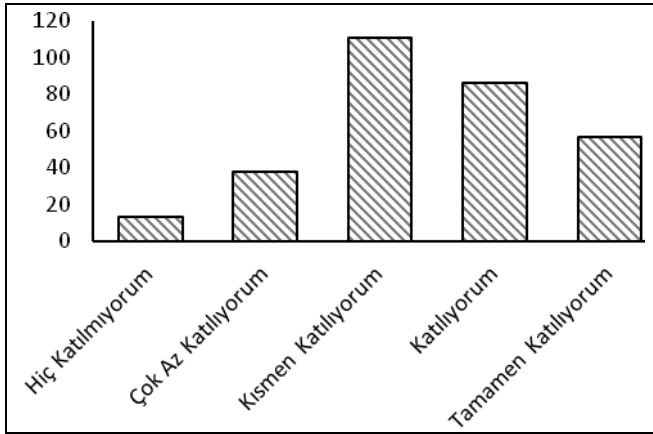
Şekil 10. Madde 9: "İlgi duyduğum piyano eserleri zor da olsa onları çalmaya istekli olurum." için frekans ve yüzdeler

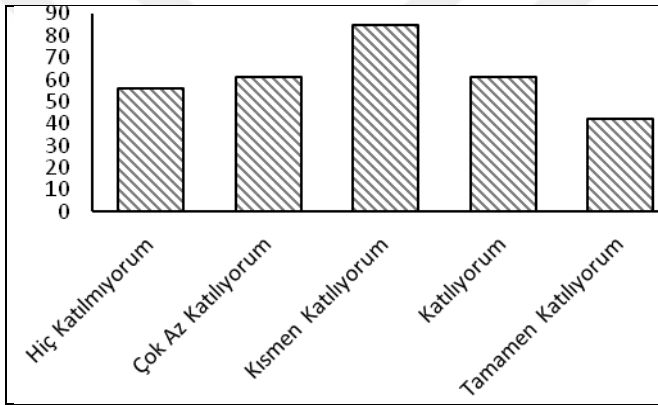
Şekil 11. Madde 10: "Piyano dersi ile ilgili tüm konulara (nota, konser vb.) karşı hep istekliyimdir." için frekans ve yüzdeler

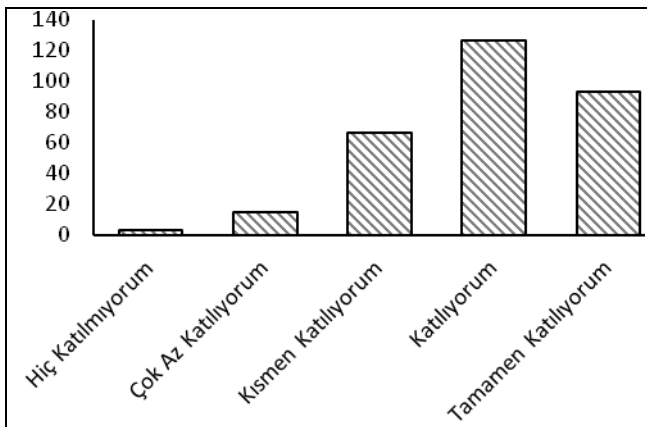
Şekil 12. Madde 11: "Doğru ve yeterince çalıştığım zamanlarda piyano dersi motivasyonumun daha fazla artacağına inanıyorum." için frekans ve yüzdeler

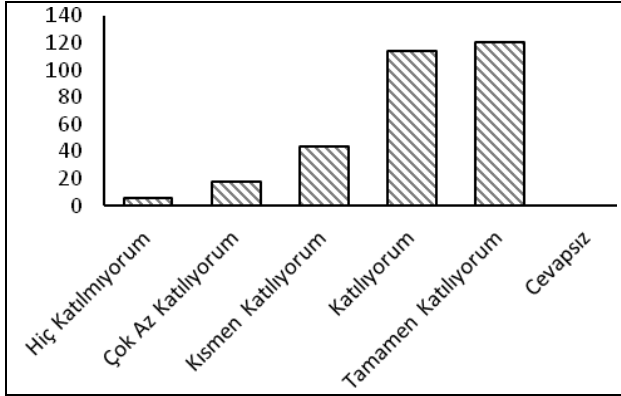
Şekil 13. Madde 12: "Piyano sınavlarında en iyi çalabileceğim konusunda kendime güvenirim." için frekans ve yüzdeler

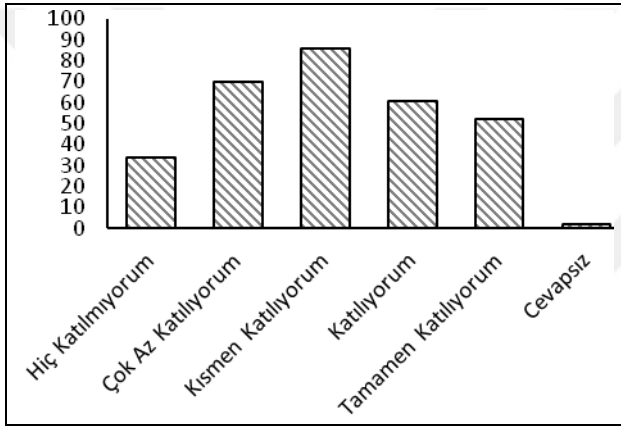
Şekil 14. Madde 13: "Seçme şansım olursa iyi not alamayacak olsam da piyanoyu en iyi şekilde geliştirecek zor parçaları seçerim." için frekans ve yüzdeler

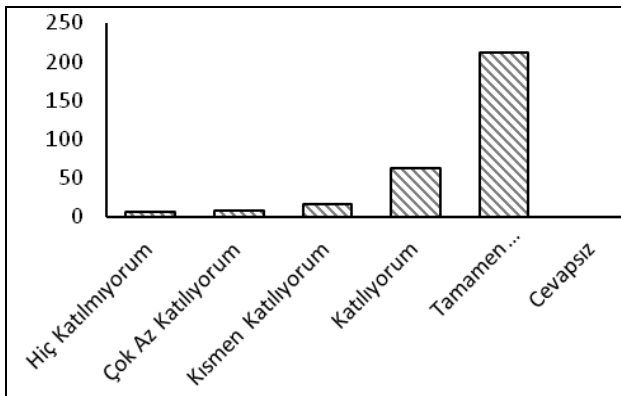
Şekil 15. Madde 14: "Piyano derslerinde öğrendiklerimi geliştirebilecek düzeydeyim." için frekans ve yüzdeler

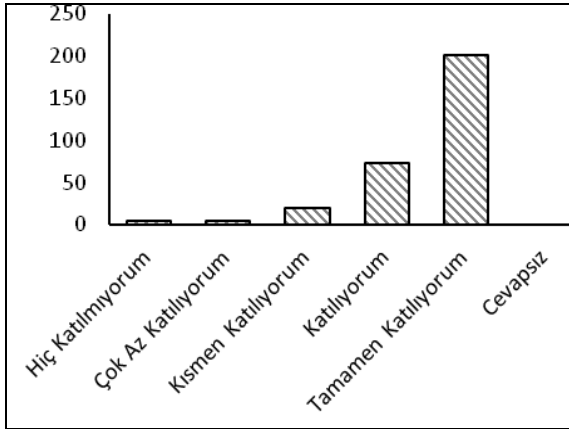
Şekil 16. Madde 15: “Yeni bir teknik, yorum, eser vb... öğrenecek olmam beni heyecanlandırır.” için frekans ve yüzdelikler

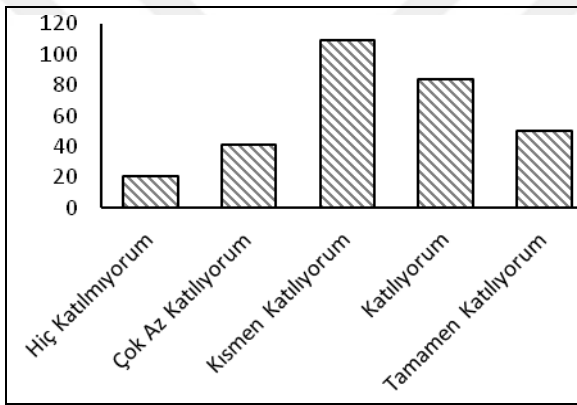
Şekil 17. Madde 16: “Öğretmenim söylemese de ben farklı kaynak veya materyalleri araştırmayı severim.” için frekans ve yüzdelikler

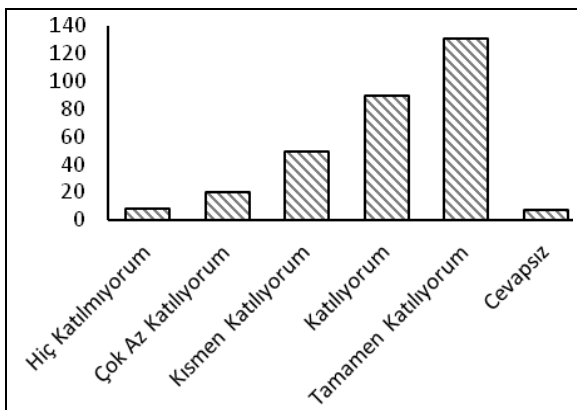
Şekil 18. Madde 17: “Piyano öğretmenimin benim hakkımdaki düşüncelerini önemsiyorum.” için frekans ve yüzdelikler

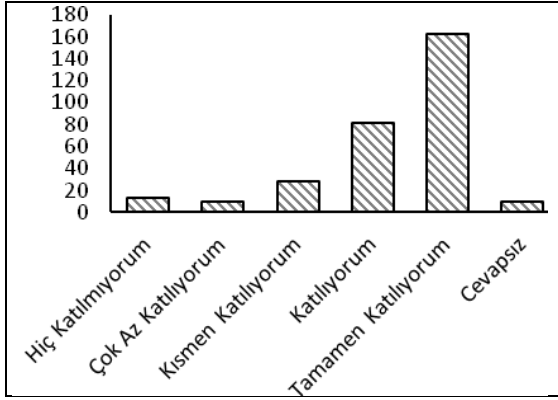
Şekil 19. Madde 18: “Herhangi bir piyano sınavında ya da dersinde başarılı olunca takdir edilmek motivasyonumu artırıyor.” için frekans ve yüzdelikler

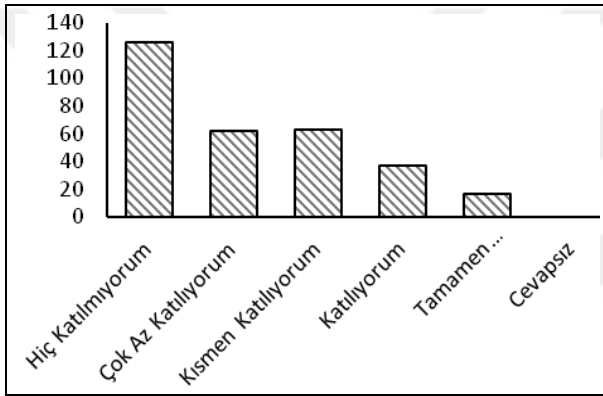
Şekil 20. Madde 19: “Piyano çalışırken karşılaştığım zorluklar beni hiçbir zaman yıldırmaz.” için frekans ve yüzdelikler

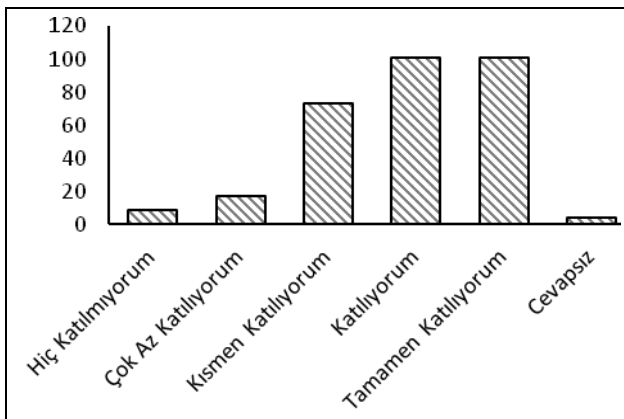
Şekil 21. Madde 20: “Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk veriyor.” için frekans ve yüzdelikler

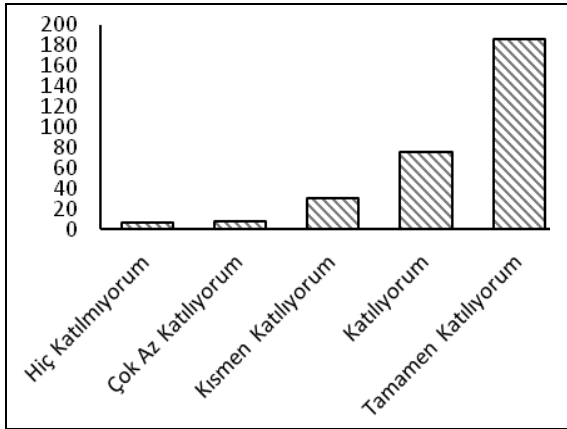
Şekil 22. Madde 21: “Piyanoda seviyemin yükseldiğini hissetmek beni heyecandırıyor.” için frekans ve yüzdeler

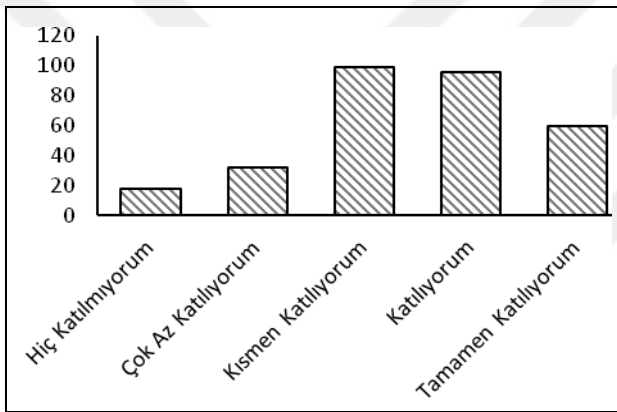
Şekil 23. Madde 22: “Piyano dersinde öğrendiklerimi analiz ederek geliştirebilecek düzeyde olmadığımı düşünüyorum.” için frekans ve yüzdeler

Şekil 24. Madde 23: “Bana verilen piyano programını hemen bitirip yeni parçalara geçmek isterim.” için frekans ve yüzdeler

Şekil 25. Madde 24: “Piyano öğretmenimin beğenisini kazanıp gözüne girmek motivasyonumu olumlu etkiliyor.” için frekans ve yüzdeler

Şekil 26. Madde 25: “Piyano dersinde öğrendiklerimi geliştirerek kendi çalışma yöntemimi oluşturabilecek düzeydeyim.” için frekans ve yüzdeler

Şekillerde sunulan grafiklerde öğrencilerin piyano dersi motivasyonlarının yüksek düzeyde oluşmasına neden olan ölçek maddelerine verilen cevapların frekans ve yüzdeleri görülmektedir. Örneğin; öğrencilerin (Bkz. şekil 17.) *Madde 17: “Piyano öğretmenimin benim hakkımdaki düşüncelerini önemsiyorum.”* maddesine öğrencilerin % 69,5'i ‘tamamen katılıyorum’, % 2,3’ ü de ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir. Örneğin; öğrencilerin (Bkz. şekil 18.) *Madde 18: “Herhangi bir piyano sınavında ya da dersinde başarılı olunca takdir edilmek motivasyonumu artırıyor.”* maddesine öğrencilerin % 65,9’u ‘tamamen katılıyorum’ ve % 23,9’u da ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir. Örneğin; öğrencilerin (Bkz. ş 20.) *Madde 20: “Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk veriyor.”* maddesine öğrencilerin % 43’ü ‘tamamen katılıyorum’ ve % 29,5’i de ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir.

4. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt problemi; Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyon düzeylerinin 'piyano dersi başarı puanı' ile ilişkisi nedir? şeklinde oluşturulmuştur.

Bu alt problem kapsamında önce; çalışma grubundaki öğrencilerin 'piyano dersi başarıları' sınıf düzeyinde ve tüm sınıf ortalamaları düzeyinde aşağıdaki ilk tabloda (Tablo 6) verilmiş, ardından ikinci tabloda da (Tablo 7) öğrencilerin piyano dersi başarıları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin sonucu yansıtılmıştır. Buna göre;

Tablo 6. Her Bir Sınıf İçin Piyano Dersi Başarı Düzeyine İlişkin Frekans ve Yüzdeler ile Piyano Dersi Başarı Puanları İçin Betimsel İstatistikler

Değişken	Piyano Dersi Başarı Düzeyi				
		Frekans	Yüzdeler	Betimsel İstatistikler	
9. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	21
	Düşük	14	14,4	En Yüksek Not	100
	Orta	35	36,1	Ortalama	63,6
	Yüksek	15	15,5	Ortanca	56,7
	Çok Yüksek	33	34,0	Standart Sapma	24,1
	Toplam	97	100		
10. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	20
	Düşük	6	7,5	En Yüksek Not	100
	Orta	22	27,5	Ortalama	68,3
	Yüksek	22	27,5	Ortanca	71,5
	Çok Yüksek	30	37,5	Standart Sapma	21,5
	Toplam	80	100		
11. Sınıf	Çok Düşük	0	0	En Düşük Not	20
	Düşük	10	14,1	En Yüksek Not	100
	Orta	24	33,8	Ortalama	63,1
	Yüksek	14	19,7	Ortanca	60,5
	Çok Yüksek	23	32,4	Standart Sapma	23,1
	Toplam	71	100		
12. Sınıf	Çok Düşük	1	1,8	En Düşük Not	15
	Düşük	4	7,0	En Yüksek Not	99
	Orta	14	24,6	Ortalama	68,3
	Yüksek	17	29,8	Ortanca	70
	Çok Yüksek	21	36,8	Standart Sapma	20,6
	Toplam	57	100		
Genel	Çok Düşük	1	0,3	En Düşük Not	15
	Düşük	34	11,1	En Yüksek Not	100
	Orta	95	31,1	Ortalama	65,9
	Yüksek	68	22,3	Ortanca	63,8
	Çok Yüksek	107	35,1	Standart Sapma	22,6
	Toplam	305	100		

Tablo 6'da görüldüğü üzere çalışma grubundaki öğrencilerin 'Genel' düzeyde ortalama başarı puanı 100'lük sisteme göre 65,9 dur. Bu düzey başarılı bir düzeyi ifade etmektedir.

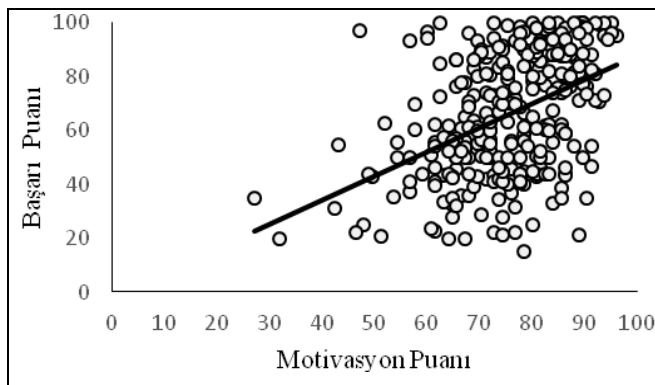
Tablo 7. Öğrencilerin Piyano Dersi Motivasyon Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarı Puanları Arasındaki İlişki

Faktör	Piyano Dersi Başarı Puanı
Motivasyon Düzeyi	.437*

*p<.05

Tablo 7 deki bulgunun oluşum aşamaları hakkında şunları söyleyebiliriz. Örneklemdeki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersinden aldıkları sınav puanları ile olan ilişkisinin ölçülmesi için öncelikle bu iki örneklemin iki değişkenli normal dağılım varsayımını sağlayıp sağlamadığı Mardia'nın (1970) çok değişkenli normallik testi ile belirlenmiştir. Yapılan bu test sonucunda Mardia'nın çarpıklık katsayısı .67 (p=.000) ve Mardia'nın basıklık katsayısı 8.61 (p=.18) olarak bulunmuştur. Bu teste göre iki değişkenli normal dağılım varsayımının sağlanabilmesi için hem çarpıklık hem de basıklık için elde edilen p değerlerinin .05'ten büyük olması gerekmektedir. Elde edilen çarpıklık katsayısına ilişkin p değeri .05'ten küçük olduğundan dolayı bu iki örneklemin iki değişkenli normal dağılımı sağlamadığı sonucuna varılmıştır. Dolayısı ile ilişki istatistiklerinden 'Pearson Korelasyon Katsayısı' yerine 'Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı' kullanılmıştır.

Test sonucuna göre piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Spearman Korelasyon Katsayısı = .437). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan öğrencilerin sınav puanlarının da nispeten yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu ilişkiye ilişkin saçılım grafiği Şekil 27' de verilmiştir.

Şekil 27. Tüm öğrenciler için motivasyon puanı ile piyano sınav puanı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı

4. 4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın dördüncü alt problemi; Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının ‘Sınıf Düzeyine’ Göre Piyano Dersi Başarıları İle Olan İlişkisi Nedir? şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre;

Tablo 8. Öğrencilerin Piyano Dersi Motivasyon Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarılarının Sınıf Düzeyine Göre İlişkisi

Sınıflar	Faktör	Piyano Dersi Başarı Puanı
9. Sınıf	Motivasyon Düzeyi	,344*
10. Sınıf		,467*
11. Sınıf		,634*
12. Sınıf		,613*

*p<0,05

Tablo 8 deki bulgulara ulaşmak için yapılan istatistiksel analizlerle ilgili olarak şunları söyleyebiliriz. Çalışma grubundaki 9, 10 ve 12. sınıf müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersinden aldıkları sınav puanları ile olan ilişkisinin ölçülmesi için öncelikle bu iki örneklemin iki değişkenli normal dağılım varsayımını sağlayıp sağlamadığı Mardia'nın (1970) çok değişkenli normallik testi ile belirlenmiştir. Elde edilen çarpıklık katsayısına ilişkin p değeri .05'ten küçük olduğundan dolayı bu iki örneklemin iki değişkenli normal dağılımı sağlamadığı sonucuna varılmıştır. Dolayısı ile ‘Pearson Korelasyon Katsayısı’ yerine ‘Spearman Sıra Korelasyon’ katsayısı kullanılmıştır.

Çalışma grubundaki 11. sınıf öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersi başarı puanları ile olan ilişkisinin sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasında ise iki örneklemin iki değişkenli normal dağılımı sağlaması nedeni ile ‘Pearson Korelasyon Katsayısı’ kullanılmıştır.

Tablo 8 incelendiğinde çalışma grubundaki 9, 10, 11 ve 12. sınıf güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersinden aldıkları başarı puanları ile olan ilişki miktarının sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmalarında, ilişki katsayısı tüm sınıf düzeylerinde pozitif yönde tespit edilmiştir. Özellikle 11. ve 12. sınıfların motivasyon puanları ile piyano dersinden aldıkları başarı puanları ile olan ilişki düzeyi ‘orta’nın üzerinde ve iyi sayılabilecek düzeydedir.

4. 5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Çalışmanın beşinci alt problemi; Çalışma grubundaki müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyonlarının 'cinsiyete' göre piyano dersi başarıları ile olan ilişkisi nedir? şeklinde oluşturulmuştur. Buna göre;

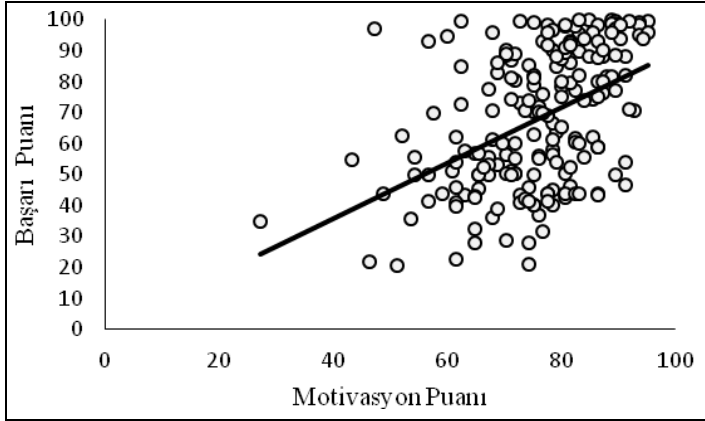
Tablo 9. Öğrencilerin Piyano Dersi Motivasyon Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarılarının 'Cinsiyete' Göre İlişkisi

Faktör	Değişken	Piyano Dersi Başarı Puanı
Motivasyon Düzeyi	Kız	.468*
	Erkek	.390*

* $p < .05$

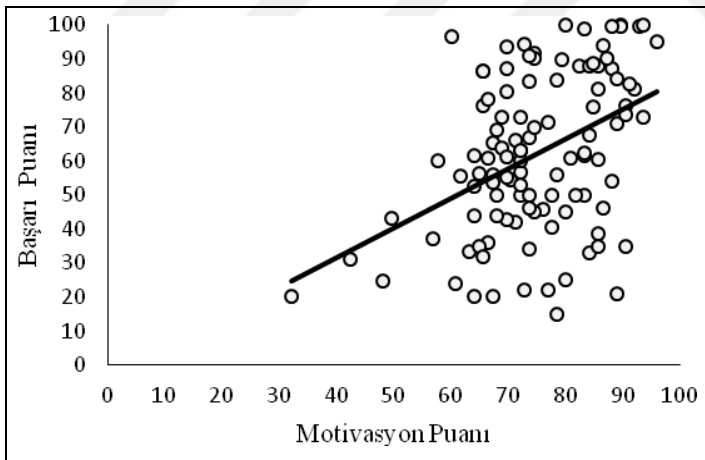
Tablo 9'daki bulgulara ulaşmak için yapılan istatistiksel analizlerle ilgili olarak şunları söyleyebiliriz. Çalışma grubundaki 9, 10, 11 ve 12. sınıf güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyon ölçeğinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersi başarı puanları ile olan ilişki miktarının 'cinsiyete' göre karşılaştırılmalarında, öncelikle bu iki örneklemin iki değişkenli normal dağılım varsayımını sağlayıp sağlamadığı, Mardia'nın (1970) çok değişkenli normallik testi ile belirlenmiştir. Elde edilen çarpıklık katsayısına ilişkin p değeri .05'ten küçük olduğundan dolayı bu iki örneklemin iki değişkenli normal dağılımı sağlamadığı sonucuna varılmıştır. Dolayısı ile 'Pearson Korelasyon Katsayısı' yerine 'Spearman Sıra Korelasyon' katsayısı kullanılmıştır.

Test sonucuna göre çalışma grubundaki kız öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Spearman Korelasyon Katsayısı = .468). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan kız öğrencilerin ders başarı puanlarının da nispeten yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu ilişkiye ilişkin saçılım grafiği şekil 28'de verilmiştir.

Şekil 28. Kız öğrenciler için motivasyon puanı ile sınav puanı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı

Test sonucuna göre çalışma grubundaki erkek öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Spearman Korelasyon Katsayısı = .390). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan erkek öğrencilerin piyano dersi başarı puanlarının da nispeten yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu ilişkiye ilişkin saçılım grafiği şekil 29'da verilmiştir.

Şekil 29. Erkek öğrenciler için motivasyon puanı ile piyano dersi başarı puanı arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım diyagramı

5. TARTIŞMA

5. 1. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi İçin Yansıttıkları 'Motivasyon Düzeyleri' ne İlişkin Tartışma

Çalışma grubundaki tüm sınıfların motivasyon puanlarına ilişkin ortalamalarına bakıldığında, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin piyano dersine karşı motivasyon puanları 75,4 ortalamasındadır. Bu yüksek ortalama, olumlu bir sonuca işaret etmektedir. Bir başka deyişle öğrencilerin piyano dersine ve bu derse dönük uygulamalara karşı yüksek düzeyde motive oldukları görülmektedir.

Bu puanlara sınıflar düzeyinde bakıldığında ise, GSL 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin, piyano dersine karşı motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemekte ve sadece ortalama motivasyon puanları açısından en yüksek motivasyon puanları 9. Sınıflarda ve 12. sınıfa kadar, yüksek düzeyde ancak giderek azalan bir seyir göze çarpmaktadır. (9. sınıf 78, 10. sınıf 75,4 ; 11. sınıf 74,3 ve 12. sınıf 72,4)

9. sınıf düzeyinde daha yüksek motivasyon puanlarının tespit edilmiş olması, 9. sınıfların liseye yeni başlıyor olmanın verdiği isteklilik ve dikkat yoğunluğuna bağlanabilir. Motivasyon puanlarının giderek azalması, istatistiksel olarak anlamlı bir azalma değildir. Bu azalış, zamanla lise ortamına ve sınıf düzeylerine adapte olmuş olmanın vermesi muhtemel bir monotonluktan veya diğer bazı sebeplerden kaynaklandığı şeklinde de yorumlanabilir. Ancak bu durum yine de öğrencilerin piyano dersine ve bu derse dönük uygulamalara karşı yüksek düzeyde motive oldukları gerçeğini değiştirmemektedir.

5. 2. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin 'Motivasyon Ölçeği Maddelerinin Her Birine Dönük Motivasyon Düzeyleri'ne İlişkin Tartışma

Motivasyon ölçeğinden alınan yüksek düzeyli motivasyon puanlarına dönük analizlerde, ölçek maddelerinin ayrı ayrı incelenmesi, sonucun oluşmasında etkili unsurların daha çok hangi noktalarda yoğunlaştığına dair ipuçları sunabilir. Bu kapsamda incelenen bazı ölçek maddelerinden; *"Piyano öğretmenimin benim hakkımdaki düşüncelerini önemsiyorum."* maddesine öğrencilerin % 69,5'i 'tamamen katılıyorum', % 2,3' ü de 'katılıyorum' cevabını vermişlerdir. *"Herhangi bir piyano sınavında ya da dersinde başarılı olunca takdir edilmek motivasyonumu artırıyor."* maddesine öğrencilerin % 65,9'u 'tamamen katılıyorum' ve % 23,9'u da 'katılıyorum' cevabını vermişlerdir. *"Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk veriyor."* maddesine öğrencilerin % 43'ü 'tamamen

katılıyorum' ve % 29,5'i de 'katılıyorum', *"Piyano derslerinde anlatılan tüm konuları anlayabileceğim konusunda kendime güvenim tamdır"* maddesine öğrencilerin % 35,4'ü 'tamamen katılıyorum' ve % 32,5'i de 'katılıyorum', *"Eğer başarabilirsem sınıftaki tüm arkadaşlarımdan daha yüksek not almak isterim"* maddesine öğrencilerin % 47,9'u 'tamamen katılıyorum' ve % 26,2'si de 'katılıyorum', *"İlgi duyduğum piyano eserleri zor da olsa onları çalmaya istekli olurum"* maddesine öğrencilerin % 48,2'si 'tamamen katılıyorum' ve % 30,2'si de 'katılıyorum', *"Doğru ve yeterince çalıştığım zamanlarda piyano dersi motivasyonumun daha fazla artacağına inanıyorum"* maddesine öğrencilerin % 62,2'si 'tamamen katılıyorum' ve % 23,3'ü de 'katılıyorum', *"Yeni bir teknik, yorum, eser vb... öğrenecek olmam beni heyecanlandırır"* maddesine öğrencilerin % 39,7'si 'tamamen katılıyorum' ve % 37,4'ü de 'katılıyorum', *"Piyanoda seviyemin yükseldiğini hissetmek beni heyecanlandırıyor"* maddesine öğrencilerin % 53,4'ü 'tamamen katılıyorum' ve % 26,6'sı da 'katılıyorum' cevabını vermişlerdir.

Yukarıda vurgulanan maddelere bakıldığında öğrencilerin motivasyonlarının oluşmasında genel olarak, piyano öğretmeninin öğrenci hakkındaki düşünceleri, piyano dersindeki başarıları sonucu takdir edilmek gibi dış unsurlara ek olarak, piyano dersinde başarılı olmaya dönük olumlu inanç ve öğrendikçe gelişiyor olmaktan duyulan mutluluk gibi psikolojik unsurların etkin olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle piyano dersi ve bu ders sürecini etkileyen unsurlarla ilgili olarak öğrencilerin ölçek maddelerine dönük görüşleri, onların piyano dersi motivasyon düzeylerini olumlu veya olumsuz etkileyen unsurlar hakkında oldukça önemli ipuçları sunmaktadır.

5. 3. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyon Düzeylerinin 'Piyano Dersi Başarı Puanı' ile İlişkisi'ne Dönük Tartışma

Çalışma grubundaki öğrencilerin 'Genel' düzeyde piyano dersi ortalama başarı puanı 100'lük sisteme göre 65,9 dur. Test sonucuna göre piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Spearman Korelasyon Katsayısı = .437). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan öğrencilerin sınav puanlarının da yüksek olduğu gözlenmektedir.

Bu sonuç öğrencilerin bir öğrenme ünitesine motive olduklarında onu daha iyi öğrenebildikleri varsayımını doğrular niteliktedir. Bu çalışma kapsamında da öğrencilerin piyano dersi başarılarının, onların piyano dersine olan motivasyon düzeyleri ile yakından ilişkili olduğu ve motivasyon düzeyi ne kadar üst eşikte olursa, piyano dersi başarı düzeyinin de o kadar üst eşikte oluşacağına dönük yaklaşımların doğrulandığı tespit edilmiştir.

5. 4. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının 'Sınıf Düzeyine' Göre Piyano Dersi Başarıları ile Olan İlişkisine Dönük Tartışma

Çalışma grubundaki 9, 10, 11 ve 12. sınıf güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersinden aldıkları başarı puanları ile olan ilişki miktarının sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmalarında, ilişki katsayısı tüm sınıf düzeylerinde pozitif yönde tespit edilmiştir. Bu katsayının en az olduğu sınıf düzeyi olarak 9. sınıflar görülmektedir. Bu bulgu çalışmanın birinci alt probleminde tespit edilen '9. sınıf düzeyinde en yüksek motivasyon puanları' bulgusu ile çelişiyor gibi görünmekle birlikte, aslında 9. sınıfların motivasyon puanlarının yüksek olmasının, onların piyano dersi başarısı üzerinde diğer üst sınıflardaki kadar etkili olmadığı şeklinde yorumlanmalıdır.

Bu değişkenin yorumlanmasında elde edilebilecek bir başka sonuç; öğrencilerin piyano dersi motivasyon ölçeğinden aldıkları motivasyon puanlarının, piyano dersi başarı puanları ile olan ilişki miktarının sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasında, bu ilişki miktarının sınıf düzeyine paralel şekilde artmasıdır. Yani sınıf düzeyi arttıkça, ilişki miktarı da artmaktadır. Nitekim 10. sınıflarda ilişki katsayısı pozitif yönde orta düzeyde iken, 11. ve 12. sınıflarda ilişki katsayısı pozitif yönde ve iyi düzeydedir. Bu durum öğrencilerin ilerleyen yıllarda okula alışma ve bu paralelde piyano dersinin önemini ve katkısını içselleştirmelerinin oluşturduğu motivasyon düzeyinin, piyano dersi başarılarına olumlu yönde etki ettiği şeklinde yorumlanabilir.

5. 5. Çalışma Grubundaki Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının 'Cinsiyete' Göre Piyano Dersi Başarıları ile Olan İlişkisine Dönük Tartışma

Çalışma grubundaki kız öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında "orta" düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Spearman Korelasyon Katsayısı = .468). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan kız öğrencilerin ders başarı puanlarının da yüksek olduğu gözlenmektedir.

Çalışma grubundaki erkek öğrencilerin piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında "orta" düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Spearman Korelasyon Katsayısı = .390). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan erkek öğrencilerin piyano dersi başarı puanlarının da yüksek olduğu gözlenmektedir.

Görüldüğü gibi hem kız hem de erkek öğrencilerin motivasyon düzeyleri ile piyano dersi başarıları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilebilmektedir. Bir

başka deyişle öğrencilerin cinsiyetlerinin, onların piyano dersi motivasyon düzeyleri ile piyano dersi başarıları arasındaki ilişkide, önemli bir etkisi olmamaktadır.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

1. Araştırma grubundaki güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin piyano dersine motivasyon puanları 75,4 ortalamasındadır. Öğrencilerin piyano dersine ve bu derse dönük uygulamalara karşı “yüksek” düzeyde motive oldukları görülmektedir. Bu düzey olumlu bir sonuca işaret etmektedir. Bu puanlara sınıflar düzeyinde bakıldığında ise, GSL 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin, piyano dersine karşı motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemektedir.
2. Öğrencilerin motivasyonlarının oluşmasında genel olarak, piyano öğretmenin öğrenci hakkındaki düşünceleri, piyano dersindeki başarıları sonucu takdir edilmek gibi dış unsurlara ek olarak, piyano dersinde başarılı olmaya dönük olumlu inanç ve öğrendikçe geliyor olmaktan duyulan mutluluk gibi psikolojik unsurların etkin olduğu tespit edilmiştir.
3. Araştırmada piyano dersi başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir (.437). Yani genel olarak motivasyon puanı yüksek olan öğrencilerin sınav puanlarının da yüksek olduğu gözlenmektedir.
4. Araştırma grubundaki 9, 10, 11 ve 12. sınıf güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyon puanları ile piyano dersi başarı puanları arasındaki ilişki katsayısı tüm sınıf düzeylerinde “pozitif” yönde tespit edilmiştir.
5. Hem kız hem de erkek öğrencilerin motivasyon düzeyleri ile piyano dersi başarıları arasında “orta” düzeyde “pozitif” yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Güzel sanatlar liselerindeki piyano eğitimi kapsamında; piyano dersi motivasyonları ile piyano dersi başarı puanlarının uyumunu sağlayacak tedbirler düşünülmelidir.
2. Müzik eğitimi performans etkinliklerine odaklı ve performans da motivasyonla direkt ilişkili olduğu için, motivasyon konusunun müzik eğitimi süreçlerinde daha etkili ve bilinçli olarak ele alınması gerekir.

3. Motivasyon düzeylerine ve bu düzeylerin oluşmasında olumlu veya olumsuz rol oynayan unsurların belirlenip, bu unsurların öğretmen ve öğrenci tarafından kontrol altına alınması veya olumlu yönde yönlendirilmesi gerekir.
4. Motivasyonun önemine ve motivasyonu arttırmaya dönük içeriklere, mesleki müzik eğitimi kurumlarının bir alt birimi sayılan güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinin öğretim programlarında daha fazla yer verilmelidir.
5. Öğretmen ve öğrencilerin motivasyon konusunda bilinçlenmelerine dönük uygulamalı çalışmalar yapılmalıdır.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Bu çalışmanın daha geniş katılımlı veya farklı bir örneklem/çalışma grubu ile de denenmesi alanın bilgi birikimine daha fazla katkı sağlanmasına neden olacaktır.
2. Bu alanda yapılacak çalışmalar, sadece piyano ve çalgı eğitimine dönük değil, diğer müzik alan derslerine dönük olmalıdır.

7. KAYNAKLAR

- Akcan Ünsal, A. S. (2011). *Piyano eğitimindeki motivasyon durumunun öğretim elemanı ve öğrenci açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Alparslan, A, T. (1997). *Piyano başlangıç metotlarının didaktik açıdan değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Amabile, T. M. , Hill, K. G., Hennessey, B. A. and Tighe, E. M. (1994). The Work Preference Inventory: Assessing Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations, *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(5), 950-967.
- Balcı, A. (1997). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Barutçu, S. ve Sezgin, S. (2012). Satış yönetimi sürecinde motivasyon araçları ve etki düzeyleri: Tıbbi satış temsilcileri üzerinde bir araştırma. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(2), 17-25.
- Bulut, D. (2011). Güzel sanatlar ve spor liselerinde görev yapan piyano öğretmenlerinin profilleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 89-102.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Özkahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 207-239.
- Büyüköz, T. (2008). *Sektörel bazda kademe yöneticilerinin motivasyon düzeylerinin Herzberg'in çift faktör kuramı bağlamında değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Can, H. (1997). *Başarı güdüsü ve yönetsel başarı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Çimen, G. (1994). Piyano eğitiminde bireysel çalışma süreci. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı*, 138-142.
- Cokley, B. and Cunningham, M. (2001). A psychometric investigation of the academic motivation scale using a united states sample. *Measurement & Evaluation in Counselling & Development*, 34(2), 109-119.
- Cüceloğlu, D. (2002). İnsan ve davranışı: psikolojinin temel kavramları (11. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalışkan, T. (2008). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı eğitiminde güdülenme düzeyleri ve başarı durumları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Çiçek, V. ve Apaydınlı, K. (2016). Güzel sanatlar liselerinde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4), 1471-1491.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-8.
- Daniel, J. J. (2006). *Effects of band and seating placement on the motivation and musical self-esteem of high school wind musicians* (Unpublished master's thesis). Bowling Green State University Graduate College, Ohio.
- Deci, E. L. and Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Demirova, G. (2008). *Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dündar, S., Özutku, H. ve Taşpınar, F. (2007). İçsel ve dışsal motivasyon araçlarının işgörenlerin motivasyonu üzerindeki etkisi: Ampirik bir inceleme. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 104-119.
- Ercan, N. (1999, Eylül). *Bireysel çalgı eğitiminde öğretmen-öğrenci ilişkilerine çağdaş yaklaşımlar*. Öğretmen Eğitiminde Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir.
- Ercan, N. (2003, Ekim). *Piyano eğitiminde müzikalite kavramının kazandırılması açısından genel yaklaşımlar*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Malatya.
- Eren, E. (2003). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eroğlu, F. (1998). *Davranış bilimleri*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Ersarı, G. ve Naktiyok, A. (2012). İş görenin içsel ve dışsal motivasyonunda stresle mücadele tekniklerinin rolü. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 81-101.
- Fenmen, M. (1947). *Piyanistin kitabı*. Ankara: Akba Kitapevi.
- Girgin, D. (2015 a). Müzik eğitimi bölümlerindeki çalgı eğitiminde öğretmen ve öğrenci perspektifinde beklentiler. *New World Science Academy Education Sciences*, 10(3), 169-183.
- Girgin, D. (2015 b). Bireysel çalgı dersi motivasyon ölçeği: Geçerlik güvenirlik analizi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1723-1736.
- Gülнар, B. (2007). *Araştırma görevlilerinin iş tatminini sağlama aracı olarak örgütsel iletişim ve iletişim doyumu: Kamu ve özel üniversite karşılaştırması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Gültek, B. (2000). *Piyano eğitimi tarihi*. <http://www.piyanoegitimi.com/piyanoegitimitarihi.pdf> adresinden 22 Mayıs 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Gün, E. ve Yıldız, G. (2013). Piyano eğitiminde başarıyı etkileyen faktörler. *Journal of New World Sciences Academy*, 8(1), 103-114.
- Günel, F. (1999). *Piyano eğitiminde motivasyon değerlendirme ölçeği oluşturma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hanks, K. (1999). *İnsanları motive etme sanatı*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Harzing, A. W. and Ruysseveldt, J. V. (1995). *International human resource management*. New Delhi: SAGE Publications London.
- Kan, A. (2007). Ölçmenin temel kavramları. H. Atılğan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 1-22). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaplan, M. (2007). *Motivasyon teorileri kapsamında uygulanan özendirme araçlarının işgören performansına etkisi ve bir uygulama* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaca, E. (2008). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar. S. Erkan, ve M. Gömleksiz (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 1-36). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (s. 57-86). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karıştı, A. (2013). *Yönetim sürecinde yöneticilerin sergilediği davranışların çalışanların motivasyonuna etkisi: Eğitim kurumlarında bir uygulama* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, A. (2006). *İlköğretimde II. kademe sanat eğitiminde motivasyonun etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kıvrak, İ. (2003, Ekim). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda alınan piyano eğitiminin müzik öğretmenliğinde kullanılabilirliği*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu içinde sunulan bildiri, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Kocaarslan, B. (2009). *Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koç, B. B. (2005). *Gıda sanayi işletmelerinde motivasyon araçlarının iş gören ve işletme verimliliğine olan etkileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

- Korkmaz, Ö. (2004). *Müzik öğretmenlerinin motivasyon kaynakları ve mesleki tükenmişlikleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Korur, F. (2008). *Multiple case study on how physics teacher's characteristics affect student's motivation in physics* (Unpublished doctoral dissertation). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kurtuldu, M. K. (2009). *Piyano eğitiminde sınav kaygısı ve sınav kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu içinde sunulan bildiri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kurtuldu, M. K. (2010). Piyano eğitiminde başarısızlık nedenlerine yönelik öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 8(3), 917-930.
- Kurtuldu, M. K. (2012). Piyano eğitiminde motivasyon ölçeği geçerlik güvenirlik çalışması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 47, 77-94.
- Kurtuldu, M. K. (2014). Piyano öğrencilerinin deşifre becerileri ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(3), 11-23.
- Kurtuldu, M. K. ve Aksu, C. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi motivasyon düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Academia Social Science Journal*, 3(21), 321-329.
- Kutluk, Ö. (2001). *Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitimi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: Kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 86-115.
- Lundberg, C., Gudmundson, A. and Andersson, T. D. (2009). Herzberg's two-factor theory of work motivation tested empirically on seasonal workers in hospitality and tourism. *Tourism Management*, 30(6), 890-899.
- Mardia, K. V. (1970). Measures of multivariate skewness and kurtosis with applications. *Biometrika*, 57(3), 519-530.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2008). **Genelge**, 1608, 04 Aralık 2008
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2010). **Genelge**, 3669, 06 Mayıs 2010.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Güzel sanatlar ve spor liseleri'nin yeniden yapılandırılması*. <http://ogm.meb.gov.tr/ogmebulten3.pdf> adresinden 18 Ağustos 2014 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Güzel sanatlar ve spor liseleri*. <http://www.turkiyeegitim.com/guzel-sanatlar-ve-spor-liseleri-listesi-48222h.htm> adresinden 18 Ağustos 2014 tarihinde erişilmiştir.

- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2015). Milli eğitim bakanlığı orta öğretim kurumları yönetmeliği, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogr kurumyon_0/yonetmelik.pdf adresinden 7 Nisan 2016 tarihinde erişilmiştir.
- Modiri, I. G. (2012). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano dersi motivasyonları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 74-98.
- Onuk, Ö. (2007). *Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin öğretmenliğe güdülenmeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Orhan, Ş. Y. (2006). Anadolu güzel sanatlar lisesi çalgı eğitiminde motivasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 130-136.
- Otacıoğlu, S. (2005). *Müzik öğretmenliği piyano eğitimi dersi için bir model denemesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ömür, Ö. (1998). *Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımın önemi üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Özçelik, D. A. (2010). *Eğitim programları ve öğretim-genel öğretim yöntemi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özçelik, D. A. (2011). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özder, Z. (2009). *Anadolu güzel sanatlar liseleri viyolonsel eğitiminde motivasyonun yeri ve önemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, P. S. ve Topaloğlu, T. (2008). *Motivasyonda kapsam kuramları, Liderlik ve motivasyon*, 30, 60-72. http://www.tayfuntopaloglu.com/pdf/tayfun_topaloglu_motivasyonda_kapsam_kuramlari.pdf adresinden 30 Mayıs 2008 tarihinde erişilmiştir.
- Özevin, B. (2006, Nisan). *Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunulan bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Özgen, H., Öztürk, A. ve Yalçın, A. (2002). *İnsan kaynakları yönetimi*. Adana: Nobel Kitabevi.
- Özgüngör, S. (2006). Üniversite öğrencilerinin amaç tarzlarının ve öğretmenlerinin özerklik destekleyici davranışlarına ilişkin algılarının öğrencinin motivasyonu ve akademik davranışlarıyla ilişkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 25, 27-36.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 320-331.

- Öztay, F. E. (2006). *Eğitim örgütlerinde insan kaynakları yönetimiyle oluşturulmuş kurum kültürünün öğretmen motivasyonuna etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pintrich, P. R. and Garcia, T. (1991). Student goal orientation and self-regulation in the college classroom. In M. Maehrand and P. R. Pintrich (Eds.). *Advances in motivation and achievement: Goals and self-regulatory processes* (pp. 371- 402). JAI. Greenwich.
- Renwick, M. and Reeve, J. (2012). Supporting motivation in music education. *The Oxford Handbook of Music Education*, 1, 65-83.
- Resmi Gazete (2009). Milli eğitim bakanlığı güzel sanatlar ve spor lisesi yönetmeliği. 16. Haziran 2009, Sayı: 27260.
- Semerci, A. S. (2005). *İş motivasyonu ve konular: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nda bir uygulama* (Uzman yeterlik tezi). Ankara.
- Sergiovanni, T. J. and Starratt, R. J. (1993). *Supervision: A redefinition* (5.baskı). Singapore: McGraw-Hill, Inc.
- Sungurtekin, M. (2010). Motivasyon ve çalgı eğitimindeki yeri. *Journal of New World Sciences Academy*, 5(1), 28-34.
- Şahin, F., Tabak, B. Y. ve Tabak, H. (2017). Motivasyon kuramları bağlamında akademik teşvik ödeneği uygulamasının değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 403-410.
- Şişman, M. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tuna, M. ve Türk, M. S. (2006). Kamu ve özel sektör matbaa işletmelerinde çalışanların içsel motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 619-632.
- Turan Engin, D. (2012). *Müzisyenlerin kişilik özellikleri, çalgılarına yönelik tutumları ve motivasyon düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tuzcu, Ö. (2010). *Müzik öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilik algıları ve mesleki güdülenme düzeyleri ile akademik başarı algıları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uçan, A. (1996, Kasım). *Yirmi birinci yüz yıl eşiğindeki Türkiye'de Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümleri: Genel durum sorunlar çözümler*. I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu içinde (s. 68-93). Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- URL - 1, <http://.egitim.aku.edu.tr/motivasyondikkat1.pdf>_Motivasyon ve Dikkat. 30 Mayıs 2008.
- Ünsal, A. S. A. (2011). *Piyano eğitimindeki motivasyon durumunun öğretmen elemanı ve öğrenci açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ünsar, A. S., İnan, A. ve Yürük, P. (2010). Çalışma hayatında motivasyon ve kişiyi motive eden faktörler: Bir alan araştırması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 1-15.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Briere, N. M., Senecal, C. and Vallieres, E. F. (1993). On the assessment of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education: Evidence on the concurrent and construct validity of the academic motivation scale. *Educational and Psychological Measurement*, 53, 159-172.
- Wristen, B. (2006). Demographics and motivation of adult group piano students. *Music Education Research*, 8(3), 387-406.
- Yapar, T. (2005). *Motivasyonun iş verimliliği üzerine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, S. (2009). *İlköğretim okullarında yöneticilerin sınıf öğretmenlerini güdüleme davranışları ve gerçekleşme düzeylerine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, G. (2006). *Güzel sanatlar lisesine yeni başlayan piyano öğrencilerinin biyolojik, psikolojik ve müzikal yönden incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Yokuş, H. (2009). *Piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik etkinliklerin performans başarısına ve üst bilişsel farkındalığa etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yönetken, H. B. (1952). *Okulda müzik öğretimi ve öğretim metotları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

8. EKLER

Ek 1. Anket

PIYANO EĞİTİMİNDE MOTİVASYON ÖLÇEĞİ

Açıklama

Bu çalışmada piyano öğrencilerinin piyano derslerine ve piyano dersi ile ilgili diğer unsurlara olan motivasyonu ölçülmek istenmektedir. Aşağıda ders içerisinde, derse hazırlık aşamasında, piyano çalgısı ve sizlerin bireysel beceri ya da kendinize güveniniz hususunda hazırlanmış maddeler yer almaktadır. Aşağıdaki sorulara size en uygun, sizi tanımlayan, sizi anlatan ve özellikle kendi yeterlilik ya da güveninizi temsil eden seçenekleri işaretleyerek cevap veriniz. Vereceğiniz içten cevaplar için şimdiden teşekkür ederim.

Adı-Soyadı:

Sınıfınız:

Cinsiyetiniz:

Kız Erkek

MADDELER Size uygun gelen seçeneği (X) işaretiyle işaretleyiniz	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Çok az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1- Piyano eğitiminde zor parçalar seçmenin daha öğretici olduğunu düşünüyorum					
2- Piyano sınavlarından her zaman iyi not alabileceğime inanırım					
3- Piyano dersinden geçecek kadar not almam benim için yeterlidir					
4- Öğrenmekte zorlandığım konuların kendi eksikliğimden olduğuna inanırım					
5- Piyano derslerinde anlatılan tüm konuları anlayabileceğim konusunda kendime güvenim tamdır					
6- Eğer başarabilirsem sınıftaki tüm arkadaşlarımdan daha yüksek not almak isterim					
7- piyano sınavlarında genellikle başarısızlık ve sonuçları düşüncesinde yoğunlaşıyorum					
8- Piyano öğretmenimin verdiği tüm örnekleri hemen uygulayabilecek kapasitedeyim					
9- İlgi duyduğum piyano eserleri zor da olsa onları çalmaya istekli olurum					
10- Piyano dersi ile ilgili tüm konulara (nota, konser vb...) karşı hep istekliyimdir					
11- Doğru ve yeterince çalıştığım zamanlarda piyano dersi motivasyonumun daha fazla artacağına inanıyorum					
12- Piyano sınavlarında en iyi şekilde çalabileceğim konusunda kendime güvenirim					
13- Seçme şansım olursa iyi not alamayacak olsam da piyanoyu en iyi şekilde geliştirecek zor parçaları seçerim					
14- Piyano derslerinde öğrendiklerimi geliştirebilecek düzeydeyim					

Ek 1'in devamı

15- Yeni bir teknik, yorum, eser vb... öğrenecek olmam beni heyecanlandırır					
16- Öğretmenim söylemese de ben farklı kaynak veya materyalleri araştırmayı severim					
17- Piyano öğretmenimin benim hakkımdaki düşüncelerini önemsiyorum					
18- Herhangi bir piyano sınavı sınav ya da dersinde başarılı olunca takdir edilmek motivasyonumu artırıyor					
19- Piyano çalışırken karşılaştığım zorluklar beni hiçbir zaman yıldırmaz					
20- Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk veriyor					
21- Piyanoda seviyemin yükseldiğini hissetmek beni heyecanlandırıyor					
22- Piyano dersinde öğrendiklerimi analiz ederek geliştirebilecek düzeyde olmadığımı düşünüyorum					
23- Bana verilen piyano programını hemen bitirip yeni parçalara geçmek isterim					
24- Piyano öğretmenimin beğenisini kazanıp gözüne girmek motivasyonumu olumlu etkiliyor					
25- Piyano dersinde öğrendiklerimi geliştirerek kendi çalışma yöntemimi oluşturabilecek düzeydeyim					

- Farklı düşünce ya da belirtmek istediğiniz görüşleriniz varsa arka sayfaya yazınız

Ek 2. Araştırma İzin Belgesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 84037561/605/12189589
Konu : Araştırma İzni

31.10.2016

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi : a) 07/02/2013 tarihli ve B.080.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazı (Genelge No:2012/13).
b) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 25/10/2016 tarihli ve 81576613/605-E.11889845 sayılı yazısı.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitim Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mustafa DURGUN'un "Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersi Motivasyonlarının Piyano Dersi Başarısı ile Olan İlişkisinin İncelenmesi" konulu araştırma çalışması için anket uygulanmasına dair izin talebini içeren ilgi (b) yazı ve ekleri incelenmiştir.

Karadeniz Teknik Üniversitesince kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen 1 sayfa 25 sorudan oluşan (Piyano Eğitiminde Motivasyon Ölçeği) veri toplama aracının (Anket), ilgi (a) Genelge doğrultusunda, eğitim ve öğretim aksatılmadan, gönüllülük esas olmak üzere, ders saatleri dışında, ilgi (b) yazı eki listede yer alan Genel Müdürlüğümüze bağlı Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören 9. sınıf öğrencilerine yönelik olarak uygulanmasında bir sakınca görülmemiş olup gerekli duyurunun Üniversiteniz tarafından yapıлып araştırma tamamlandıktan sonra araştırma dokümanlarının bir örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi hususunda

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Ercan TÜRK
Bakan a.
Genel Müdür

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.

1 / 20

01 Kasım 2016

Nevzi PARLAK
VHKİ

Atatürk Blv. 06648 Kızılay/ANKARA
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: ogm_kultur@meb.gov.tr

Muammer AKSOY Şube Müdürü
Tel: (0 312) 413 15 13
Faks: (0 312) 418 07 39

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

1975 yılında Trabzon'da doğdu. İlkokulu Atatürk ilkokulunda, ortaokulu Atatürk ortaokulunda, Lisesi Kızılcahamam Lisesinde tamamladı.1998 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünü kazandı.2004 yılında mezun oldu. 2006 yılında Rize-Çamlıhemşin Atatürk ilkokuluna Müzik Öğretmeni olarak atandı.2008 yılında Artvin-Hopa ilköğretim okulunda 2010 yılında Trabzon-Arsin Arsin Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezinde Müzik Öğretmeni, Aynı yıl 2010 yılında Trabzon-Akçaabat Akçaabat Güzel Sanatlar lisesinde piyano Öğretmeni olarak göreve başlamış halen devam etmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Toklu Mahallesi 713 Nolu Sokak Talat Bey Sitesi B Blok Kat.8
Ortahisar/ TRABZON

E-Posta : mustafaarmoni@gmail.com

Tel : (0505) 637 11 68